

T.C.
BAŞBAKANLIK
GÜNEYDOĞU ANADOLU PROJESİ
BÖLGE KALKINMA İDARESİ BAŞKANLIĞI

BATMAN VE SİİRT İLLERİNİN
KALKINMASINA YÖNELİK
PROJE ÖNERİLERİ

T.C. BAŞBAKANLIK GAP BÖLGE KALKINMA İDARESİ BAŞKANLIĞI DÜZCE BÖLGE KALKINMA İDARESİ BAŞKANLIĞI	
YER NO	16-D
DEMİRBAŞ NO	3366

Ankara, Mayıs 2003

İÇİNDEKİLER

I.GİRİŞ:	3
II. BATMAN ve SİİRT İLLERİ TARIMSAL POTANSİYELLERİ	7
TARIM	14
III. BATMAN SULAMA YATIRIMLARI PROJE PROFİLİ	15
IV. SİİRT SULAMA YATIRIMLARI PROJE PROFİLİ	19
V. SERT KABUKLU MEYVELERİN (SİİRT FISTIĞI,CEVİZ VE BADEM) KONTROLLÜ KOŞULLARDA AŞILI-TÜPLÜ FİDAN YETİŞTİRİCİLİĞİ PROJE PROFİLİ	23
VI. KAPAMA CEVİZ BAHÇESİ TESİSİ	26
VII. HAYVANCILIK BÖLGESİ KURULMASI	31
VIII. BATMAN-SİİRT ARICILIK	36
IX. SİİRT ALABALIK ÜRETİM TESİSİ	38
X.BATMAN-SİİRT ENTEGRE SÜT İNEKÇİLİĞİ GELİŞTİRME PROJ.	41
XI.KOYUNCULUĞU GELİŞTİRME PROJE PROFİLİ	49
XII. SERT KABUKLU MEYVELERİN(Siirt Fıstığı,Ceviz ve Badem)HASAT SONRASI İŞLEME TEKNOLOJİSİNİN GELİŞTİRİLMESİ PROJE PROFİLİ	59
XIII. AYAKKABI ÜRETİM TESİSİ	62
XIV. BATMAN ve SİİRT MADEN KAYNAKLARI ÖN DEĞERLENDİRME RAPORU (ÜÇ TEMEL SEKTÖR)	64

I.GİRİŞ:

Batman ve Siirt, Güneydoğu Anadolu Projesi(GAP) kapsamına alınmış olmakla birlikte, sulama sonuçlarından daha az yararlanacak olan illerdir.

Batman 456 bin ve Siirt İli ise 264 bin nüfusa sahip bulunmaktadır. Sözkonusu iki ilin toplam nüfusu, 6.6 milyon olarak belirlenen GAP Bölge nüfusunun takriben %11'ini,Türkiye toplam nüfusunun ise %1'ini oluşturmaktadır.

Cari fiyatlarla 1558 \$ olarak belirlenen Batman İli kişi başına gelir payı, Türkiye kişi başına gelir payının %53'ünü ve 1399 \$ olarak belirlenen Siirt İli kişi başına gelir payı ise Türkiye kişi başına gelir payının %48 ini karşılamaktadır.

Batman ve Siirt illerinin gelişmişlik düzeyleri, GAP Bölge ortalamasının da altında seyretmektedir.

Nüfusun mekansal dağılımı, son yıllarda yaşanan terör olaylarına bağlı olarak, bölgede radikal bir değişim yaşamış ve sözkonusu illerin kent nüfusları artmıştır. Batman İli kent nüfusu % 66.6 , Siirt İli kent nüfusu ise % 58.2 oranına yükselmiştir.

Batman ve Siirt illeri için öngörülen sulama programı, öncelikle ele alınmalıdır. Bununla birlikte, kentsel ve kırsal ekonomik potansiyeli harekete geçirecek, geliştirecek ve rekabet avantajı sağlayacak projelerin, başlatılması önem arz etmektedir.

Önerilen projeler, öncelikle agro-ekolojik avantajların öne çıkardığı fırsatları değerlendirmekle birlikte, diğer sektörlerle bağlantıları güçlü ve il - bölge ekonomisine katkı sağlayacak programlardır. Bununla birlikte, sözkonusu projeler, ulusal ekonomiyi canlandıracak ve dış ticaret yapısını düzenleyecek dinamiklere de sahip bulunmaktadır.

Fıstık, ceviz ve badem yetiştiriciliği ile endüstriyel işlemi, özellikle dış pazar açısından önem taşıyan projelerdir. Önerilen projeler, yenilikçi bir yaklaşım taşımakta ve özellikle bir taraftan "aşılı fidan" üreticiliğini temel alarak ve " fidanların meyveye yatma süresini" asgari 5 yıl kısaltarak üretici kazancını artırıcı özellikler taşımakta, diğer taraftan da endüstriyel işlem sürecinin hijyen koşullarda gerçekleştirilmesine imkan vererek, dış pazarlarda rekabet üstünlüğü vaat etmektedir.

Koyunculuk, geleneksel olarak sürdürülen ve ancak bölgede yaşanan terör olayları nedeniyle popülasyonu %80 lere varan oranlarda azalan bir faaliyete dönüşmüş olması ve stratejik üstünlük sağlayabilecek bir sektör niteliğine dönüşebilir olması sebebiyle, desteklenmesi önem arz etmektedir. 1970'li yıllarda, Ortadoğu ülkelerine 3 milyon baş/yıl koyun ihraç potansiyeline sahip bulunan bölge, günümüzde ise değişik kanallardan ve yine Ortadoğu ülkelerinden koyun "transfer etmek" durumuna düşmüş bulunmaktadır.

Koyunculuk faaliyeti, eskiden olduğu gibi sadece bir mer'a faaliyeti olarak sürdürülmemeli, özellikle kış yemlemesi için kaynaklar geliştirilmeli ve "sürü yönetimi" konularında yenilikçi yöntemler hayata geçirilmelidir. Bununla birlikte, "yetiştirme tekniklerinin" üreticiye ulaştırılmasında ise devamlılık ve etkinlik sağlanmalıdır. Önerilen proje, sözkonusu değişkenlere sahip bulunmakla, önem arz etmektedir.

Batman ve Siirt illeri için önerilen sanayi yatırımları, yenilikçi bir yaklaşımla hazırlanmış olup, daha çok kaynak geliştirici, ileri ve geri bağlantıları güçlü ve iş kültürünün gelişmesine destek olacak çeşitlilikte hazırlanmış bulunmaktadır.

Sanayi ve hizmet sektörüne ilişkin projelerimizin hayata geçirilmesi için doğaldır ki özel teşebbüs kaynakları harekete geçirilecektir. Ancak, cari teşvik programları kapsamının özel sektör için kullanılabilir kılınması ve özellikle "arsa temini" hususu, program başarısı için önemlidir.

II.SULAMA YATIRIMLARI:

Batman ve Siirt illeri için sulama yatırımları büyük önem taşımaktadır. GAP sulama sonuçlarından doğrudan yararlanma imkanları, diğer bölge illerine göre daha az olan Batman ve Siirt için, sulama programlarının hızlandırılması önem arz etmektedir. Çünkü sulama projeleri, yaratacağı istihdam ve katma değer açısından yüksek etkinlik arzetmelerinin yanında, ileri ve geri bağlantıları da çok güçlüdür. Bu nedenle, doğrudan kamu yatırımı olmalarına ve DSİ ile KHGM tarafından gerçekleştirilmeleri gerekmesine rağmen, öneminden ötürü, bu rapor kapsamına alınmışlardır.

Ancak, "Halk Sulamaları" kapsamında ve acil olarak bitkisel üretim amaçlı kullanım ihtiyacının doğması halinde, 2003 yılı fiyatlarıyla, 450ha lık alanın sulamasına yönelik pompaj tesisinin maliyeti, 700 milyar TL düzeyindedir. Batman ve Siirt koşullarında, 450 ha lık arazinin sulanması için 500 lt/sn debide su kaynağına ihtiyaç duyulacaktır.

BATMAN VE SİİRT İLLERİ GENEL YATIRIM TABLOSU
(Milyar/TL.)

Proje Konusu	Kamu Yatırımı	Toplam Yatırım	İstihdam
TARIM SEKTÖRÜ	194 607	261 884	42 517
Batman Sulama Yatırımı	121 434*	121 434	28 550
Siirt Sulama Yatırımı	57 688*	57 688	10 000
Batman-Siirt, Siirt Fıstığı Ceviz ve Badem Aşılı Tüplü Fidan Y.	103	817	30
Batman-Siirt, Kapama Ceviz Bahçesi Tesisi	3 314	25 308	1 680
Batman-Siirt, Hayvancılık Bölgesi Kurulması (O.H.B)	--	19 478	750
Batman-Siirt Arıcılık Projesi	2 880	4 300	800
Siirt Alabalık Üretim Tesisi	-----	69	2
Batman-Siirt Entegre Süt İnekçiliği Geliş. Pro.	2 650	24 756	77
Batman-Siirt Koyuncululuğu Geliş. Pro.	6 538	8 034	628
SANAYİ SEKTÖRÜ	1 934	19 295	250
Siirt-Siirt Fıstığı, Ceviz, Badem İşleme Tesisi	1 934	4 655	30
Siirt Ayakkabı Üretim Tesisi	--	14 640	220
TOPLAM	196 541	281 179	42 767

* DSİ ve Köy Hizmetleri Genel Müdürlüğünce Karşılacaktır.

**YATIRIM PROJELERİNİN ANALİZ ÖLÇÜTLERİNE/Avantajlarına GÖRE
DEĞERLENDİRİLMESİ**

YATIRIM KONUSU	KATMA DEĞER KATKISI		SERMAYE/HASILA		SERMAYE/İSTİHDAM		GERİ ÖDEME		İSTİHDAM		RANK SİRALAMASI
	MİLYAR TL	RANK DEĞERİ	ORAN	RANK DEĞERİ	Milyar TL.	RANK DEĞERİ	SÜRESİ	RANK DEĞERİ	KİŞİ	RANK DEĞERİ	
TARIM SEKTÖRÜ											
BATMAN SULAMA YATIRIMI	42 362	1	2,6	6	4,2	1	4,5	3	28 550	1	1
SİİRT SULAMA YATIRIMI	20 124	2	2,9	5	5,7	3	4,5	3	10 000	2	2
BATMAN-SİİRT, SİİRT FISTIĞI,CEVİZ,BADEM FIDAN ÜRETİMİ	69	8	4	8	15,8	7	6,8	5	30	8	8
BATMAN-SİİRT, KAPAMA CEVİZ BAHÇESİ TESİSİ	23 900	3	1,1	4	15	6	9	6	1 680	3	5
BATMAN-SİİRT HAYVANCILIK BÖLGESİ KURULMASI	9 400	5	1,1	4	9,8	4	2	2	750	6	4
BATMAN-SİİRT ARICILIK PROJESİ	4 082	7	1	3	5,4	2	1	1	800	4	2
SİİRT ALABALIK ÜRETİM TESİSİ	36	9	1,6	5	34,4	8	2	2	2	9	7
BATMAN-SİİRT SÜT İNEKÇLİĞİNİ GELİŞTİRME PROJESİ	9 000	6	0,7	1	321	9	5	4	77	7	6
BATMAN-SİİRT KOYUNCULUĞU GELİŞTİRME PROJESİ	19 284	4	0,83	2	13	5	2	2	628	5	3
SANAYİ SEKTÖRÜ											
SİİRT SİİRT FISTIĞI, CEVİZ, BADEM İŞLEME TESİSİ	11 375	2	0,23	1	155	1	1	1	30	2	1
SİİRT AYAKKABI ÜRETİM TESİSİ	128 095	1	0,32	2	43 976	2	6	2	220	1	2

II. BATMAN ve SİİRT İLLERİ TARIMSAL POTANSİYELLERİ

Güneydoğu Anadolu Projesi kapsamında yer alan 9 ilden ikisi olan Batman ve Siirt illeri Bölgenin doğusunda yer alan ve kısmen aynı ekolojik şartlara sahip iki komşu ildir. Her iki ilde de hayvancılık önemli potansiyele sahiptir.

Her iki ilde de bölücü terörün etkisi ile kentsel iskan isteyerek bu illere yerleştirilen göçer grupların tek geçim kaynağı olan hayvancılığı il merkezinde sürdürmeye devam ettiği başlıca illerdir. Hayvancılığın kent merkezinde sürdürülmesi dolayısı ile gerek çevre ve gerekse insan sağlığı açısından özellikle yaz aylarında il merkezinde önemli sıkıntılar yaşanmaktadır.

GAP kapsamında yapılması öngörülen ikinci büyük baraj olan İlisu barajından ve baraj gölünden etkilenecek 5 ilden ikisi Batman ve Siirt illeridir.

1.1.BATMAN

Batman, coğrafi olarak 41° 10 dakika ve 41° 40 dakika doğu boylamları ile 38° 40 dakika ve 37° 50 dakika kuzey enlemleri arasında yer almakta olup, deniz seviyesinden yüksekliği 560 metredir. İlin yüzölçümü 4 694 km² olup, GAP Bölgesi yaklaşık % 6 oranında bir alanı kaplamaktadır.

Batman İli'nin doğal sınırları, doğuda Batman Çayı Vadisi, güneyde ise Mardin Dağları'dır. İlin büyük bir kısmını Güneydoğu Toroslar'ın uzantıları kaplamakta ve kuzeye doğru gidildikçe yükseklik artmaktadır. İlin en yüksek tepesi 2 973 metre ile Sason Dağıdır. Güneyde Mardin Eşiği olarak anılan Mardin Dağları'nın bazı kesimlerinde yükseklik 1 000 metrenin üzerine çıkmaktadır (Karakaş Dağı 1 480 metre).

Kara ikliminin egemen olduğu Batman, Doğu Anadolu'nun yüksek yayla iklimi arasında bir geçiş yeri oluşturduğundan kışlar ılık, yazlar ise çok sıcak ve kurak geçmektedir. Kuzeyden güneye gidildikçe sıcaklık ve yağışlar da fazlalaşmaktadır. Merkez İlçe de ortalama yağış miktarı 552.2 mm dir. Sıcaklık ortalaması yazları 40 derece, kışları ise -5 derecedir. Kar yağışları az görülür. Yıllık yağış ortalaması 801 mm.'dir.

1.2.SİİRT

Siirt coğrafi olarak 41° 30 dakika ve 42° 55 dakika doğu boylamı ile 37° 40 dakika ve 38° 15 dakika kuzey enleminde yer almakta olup, deniz seviyesinden yüksekliği 1 060 metredir. İlinin yüzölçümü 6.186 km² olup, GAP Bölgesi içinde % 7.17'lik bir alanı kaplamaktadır.

Siirt ili doğuda Van, batıda Batman, kuzeyde Bitlis ve güneyde Şırnak illeri ile çevrilmiştir. Siirt ilinin bugünkü sınırları 1990 yılında yapılan bir idari düzenlemeyle belirlenmiştir. İlin batı kesiminde yer alan Batman, Beşeri, Koçluk ve Sason ilçeleri yeni kurulan Batman iline; güneydoğu kesimindeki Güçlükönak ilçesinde Şırnak iline bağlanmıştır.

Siirt İli yazları sıcak ve kurak, kışları da soğuk ve yağışlı geçtiği kara ikliminin etkisi altındadır. İlde yıllık ortalama sıcaklık 15,8 °C, yıllık ortalama yağış 691,7 mm, yıllık rüzgar hızı 1,5 m/sn, yıllık ortalama buharlaşma 1699,3 mm'dir.

Tarımsal üretimi etkileyen en önemli iklim kriterleri; maksimum, minimum ve ortalama sıcaklık, nispi nem, buharlaşma, 5-10-20 cm'lik derinlikteki ortalama toprak sıcaklığı ve yağış değerleridir. Söz konusu iklim kriterleri uzun yıllar bazında değerlendirilip grafik şeklinde aşağıda ayrı ayrı gösterilmiştir.

2.ARAZİ VARLIĞI

Siirt ve Batman illeri, GAP Bölgesi'ndeki tarımsal arazi varlığı anlamında kısıtlı iller arasındadır. Her iki ilin tarımsal kullanıma göre sınıflandırılmış arazilerine bakıldığında (tablo1) ilk üç sınıf arazinin toplamının GAP toplamına oranı sadece % 17'dir. Bu oran her iki ilde de toprağa daha az dayalı üretim biçimlerinin geliştirilmesi gerektiğini göstermektedir hayvancılık, arıcılık vb.). Ayrıca toprak seçiciliği az olan çok yıllık ürünler de (fıstık, bağ vb.) bu alanlar için oldukça uygundur.

Tablo1

ARAZİ SINIFLARI	SİİRT		BATMAN		GAP TOPLAMI	
	(ha)	İl/GAP %	(ha)	İl/GAP %	(ha)	%
I	9051	1	17570	2	946061	12,6
II	17361	2	25632	3	817703	10,9
III	33564	5	27887	4	712769	9,5
IV	31012	5	37677	6	694263	9,2
V	-	-	-	-	1291	-
VI	80134	9	46050	5	880631	11,7
VII	414662	13	236962	7	3184472	42,3
VIII	31514	11	29042	11	288410	3,8
TOPLAM	617298	8	420820	6	7525600	100

3. YATIRIM ÖNGÖRÜLERİ

GAP İdaresi Başkanlığınca hazırlanan GAP Bölge Kalkınma Planı uyarınca Batman ve Siirt illerinin 2010 yılına kadar tarım sektöründe genel olarak (Tablo2) yıllar bazında yatırım büyüklük ihtiyaçları tespit edilmiştir. Buna göre her iki ilin Bölge Kalkınma Planında öngörülen tarımsal ve kırsal gelişimi sağlayabilmesi için 70 Trilyon TL'lik yatırım büyüklüğüne ihtiyaç duymaktadır.

Tablo2: Tarım Sektörü Genel Yatırımı (milyar TL)

İl	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	Toplam (2002-2010)
Batman	7815	7945	6914	2048	1119	1100	1211	1258	1243	30654
Siirt	1506	1616	1991	2827	1926	2009	8061	9921	9482	39340
Toplam	9321	9561	8905	4875	3045	3109	9272	11179	10725	69994

Bu yatırımların tarımın alt sektörlerine dağılımı incelendiğinde (Tablo 4, 5, 6 ve 7);

Batman ilinde en büyük yatırımın bitkisel üretim içerisinde yer aldığı, Siirt ilinde ise orman sektöründe olduğu görülmektedir. Bu yatırımların illerin sahip olduğu coğrafi şartlara göre değişiklik arz ettiği ve mevcut potansiyellerin kıt kaynaklar ile optimizasyonuna çalışıldığı görülecektir.

Tablo 3: GAP BKİ Yatırımları Tablosu (milyar TL)

İl	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	Toplam (2002-2010)
Batman	514	403	191	43	16	16	13	13	13	505
Siirt	99	82	55	59	28	29	85	106	97	664
Toplam	613	485	250	102	44	45	98	119	110	1169

Tablo4:Bitkisel Üretim Yatırımları (milyar TL)

İl	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	Toplam (2002-2010)
Batman	7010	7219	6501	1790	893	893	868	868	867	26908
Siirt	825	827	824	1507	1142	1142	1142	1142	1142	9695
Toplam	7835	8046	7325	3297	2035	2035	2010	2010	2009	36603

Tablo 5:Hayvancılık Yatırımları (milyar TL)

İl	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	Toplam (2002-2010)
Batman	284	316	212	205	200	181	179	181	178	1937
Siirt	492	616	712	805	300	281	285	181	178	3851
Toplam	776	932	924	1010	500	462	464	362	356	5788

Tablo 6:Su Ürünleri Yatırımları (milyar TL)

İl	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	Toplam (2002- 2010)
Batman	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Siirt	5	5	5	5	5	105	5	5	5	145
Toplam	5	5	5	5	5	105	5	5	5	145

Tablo 7:Ormanlık Yatırımları (milyar TL)

İl	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	Toplam (2002- 2010)
Batman	7	7	9	10	10	10	151	196	186	588
Siirt	85	85	395	451	451	451	6543	8487	8060	25009
Toplam	92	92	404	461	461	461	6694	8683	8246	25597

4.BİTKİSEL ÜRETİMDE MEVCUT DURUM

4.1.BATMAN

Batman ilinde toplam, tarıma elverişli arazi miktarı 124.190 ha ve ekonomik olarak sulanabilir arazi miktarı 59.508 ha'dır. İl genelinde kuru tarım hakim olmakla birlikte, Bu güne kadar devlet eli ile (DSİ, KHGM ve halk sulamaları) 21.019 ha alan sulamaya açılmış olup, bu alanda sulu tarım uygulamaları yapılmaktadır.

Tarım yapılmakta olan alanda ki ürün desenine bakıldığında da, şu an Batman ilinde ağırlıklı olarak tarla ürünlerinden buğday, arpa, mercimek, pamuk ve tütün üretilmektedir. Sebze ürünlerinde ise ağırlıklı olarak, karpuz, kavun, domates ve soğan görülmektedir. Meyve ürünlerinde ise, ağırlıklı olarak üzüm, badem, antep fıstığı ön plana çıkmaktadır.

GAP Master Planı, Tarım Ürünleri Pazarlaması ve Bitki Deseni ile GAP Bölge Kalkınma Planında iller bazında GAP'ın tamamı sulandığında olması gereken ürün deseni belirlenmiştir. Bu projeksiyonlara göre 2010 yılında ilde sulamaların tamamlanması ile üretilen ürünlere ilaveten ilde şu an hiç üretilmeyen çavdar, şeker pancarı, tütün, ayçiçeği, soya, yer fıstığı ve kıvırcık üretilmeye başlanacak ve ildeki ürün deseni çeşitlenecektir.

4.2.SİİRT

Siirt ilinde toplam tarıma elverişli arazi miktarı 88.547 ha ve ekonomik olarak sulanabilir arazi miktarı 24.815 ha'dır. İl genelinde kuru tarım hakim olmakla birlikte, Siirt ilinde 2.723 ha alan KHGM tarafından sulamaya açılmıştır.

Tarım yapılmakta olan alanda ki ürün desenine bakıldığında da, Siirt ilinde ağırlıklı olarak tarla ürünlerinden buğday, arpa, mercimek, çeltik, nohut ve pamuk üretilmektedir. Sebze ürünlerinde ise ağırlıklı olarak kavun, karpuz, domates ve patlıcan, meyvede ise, fıstık, ceviz ve üzüm üretilmektedir.

GAP Master Planı, Tarım Ürünleri Pazarlaması ve Bitki Deseni ile GAP Bölge Kalkınma Planında iller bazında GAP'ın tamamı sulandığında olması gereken ürün deseni belirlenmiştir. Bu projeksiyonlara göre 2010 yılında ilde sulamaların tamamlanması ile üretilen ürünlere ilaveten ilde şu an hiç üretilmeyen çavdar, kuru fasulye, şeker pancarı, ayçiçeği, soya ve yer fıstığı üretilmeye başlanacak ve ildeki ürün deseni çeşitlenecektir.

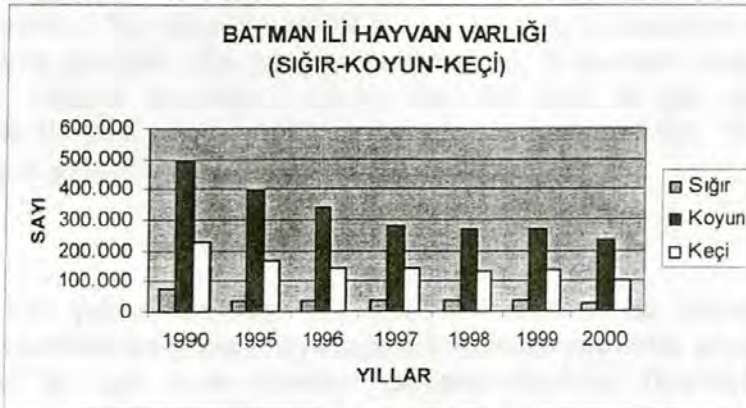
5. HAYVANSAL ÜRETİMDE MEVCUT DURUM

İllerin yakın geçmişine bakıldığında küçük baş hayvancılığın çok önemli bir yere sahip olduğu görülebilir. Ayrılıkçı terörün en fazla darbe vurduğu sektörlerden birisi hayvancılıktır. Her iki ilin sahip olduğu mer'a alanlarının genişliği ve ot potansiyeli çok büyük sayılarda mer'aya dayalı hayvancılığın yapılabileceğini göstermektedir. Batman ilinin doğusu ile Siirt ilinin genelinde farklı yükseltilerin bulunması, çiçeklenme döneminin geniş zaman dilimine yayılması, arıcılık faaliyetleri için oldukça uygundur.

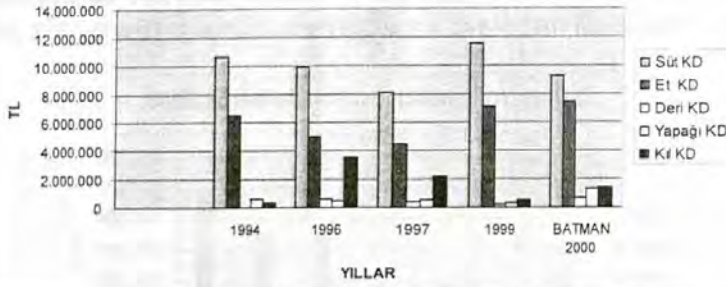
5.1. Batman

Batman ilinde özellikle küçükbaş hayvancılıkta yaşanan gerileme Bölge genelinde görülen hayvan varlığındaki azalmayı yansıtmaktadır.

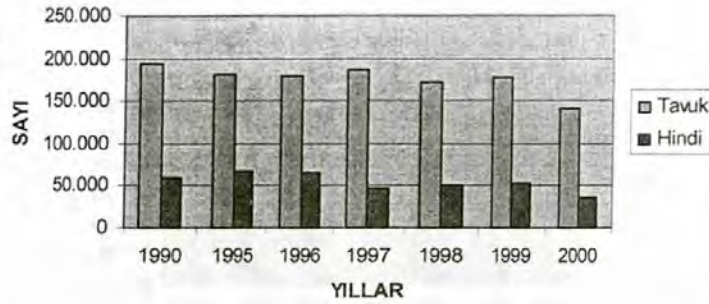
Grafik1

BATMAN İLİ HAYVANSAL ÜRÜN KATMA DEĞERLERİ

BATMAN İLİ HAYVAN VARLIĞI (TAVUK-HİNDİ)

Batman ilinde bir adet süt işleme fabrikası bulunmaktadır. Ancak yeterli hammaddeyi gerek Batman ve gerekse Siirt ilinden tedarik edemediğinden Şanlıurfa Ceylanpınar Tarım İşletmesi Müdürlüğünden süt alımı yapmaktadır. Halbuki il bu ve benzeri iki fabrikayı rahatça besleyebilecek kapasiteye sahiptir.

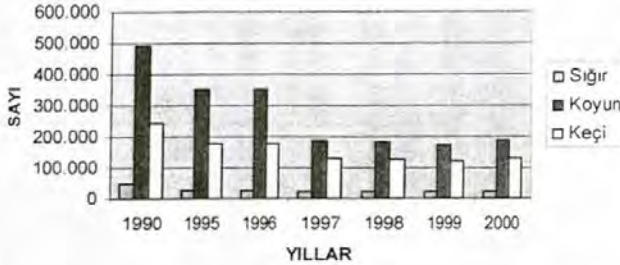
Kent merkezinde göçer gruplarınca hayvancılık faaliyetleri sürdürülmektedir. Bu amaçla il merkezinde yer alan mahallelere dağılmış besihanelerde yürütülmeye çalışılan hayvancılık faaliyetleri insan, çevre ve hayvan sağlığı açısından uygun değildir. Siirt ili için geliştirilen Hayvancılık Bölgesi Projesi bu il içinde uygulanmalıdır. Küçükbaş hayvancılığın geliştirilmesi ile ilgili proje önerisi yapılmıştır.

5.2 Siirt

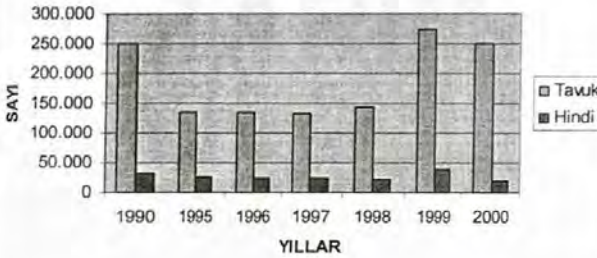
Siirt ili coğrafi yapısı itibariyle hayvancılık için ideal bir alandır. DPT tarafından kullanılmış olan hayvancılık kredisi ile yapılmış ancak yarım kalmış olan bir çok tesis yeniden canlandırılabilirse (kontrollü kredi kullanımı ile) entansif besicilik yapılarak gerek kentte yer alan ancak faal

olmayan iki yem fabrikası faaliyete geçecek gerekse süt ve süt mamülleri ile ilgili işletmeler kurulabilecektir. Hali hazırda kent merkezinde yaşayan insanların süt ve süt mamülü ihtiyaçları il dışından karşılanmaktadır.

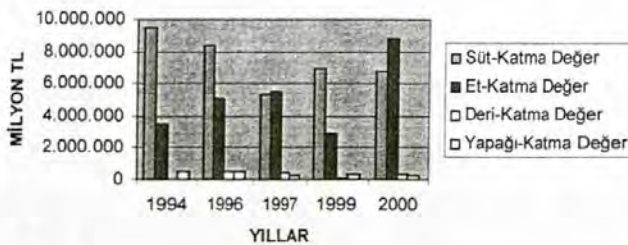
Siirt İli Hayvan Varlığı (Sığır-Koyun-Keçi)

Siirt Hayvan Varlığı (Tavuk-Hindi)

Siirt İli Hayvansal Üretim Katma Değer Değişimi

Batman ilinde olduğu gibi kent merkezinde oldukça önemli sayıda hayvan insanlar ile birlikte yaşamaktadırlar. Bu olumsuz şartların değişmesi, şehrin daha yaşanır kılınması ve hayvansal üretimin kontrollü ortamda yapılabilmesi için GAP İdaresi Başkanlığınca hazırlanan Hayvancılık Bölgesi Projesinin bir an önce hayata geçirilmesi önemlidir.

Siirt ilinin yeniden hayvancılıkta önemli bir yer alabilmesi için sözleşmeli Hayvancılık projesi hazırlanarak sunulmuştur.

III. BATMAN SULAMA YATIRIMLARI PROJE PROFİLİ

1. Proje Konusu: DSI ve KHGM tarafından uygulanacak olan Sulama Yatırımları

2. Proje Uygulama Alanı: Batman

3. Projenin Başlangıç ve Bitiş Tarihi: 2003-2005

4. Proje'nin Alanı: 42.400 ha

5. Projenin Maliyeti:

DSİ	65.188 Milyar
KHGM	56.346 Milyar
TOPLAM	121.434 Milyar

6. Proje Tarih Planı:

	2003	2004	2005
DSİ	7.500 ha	7.500 ha	7.600 ha
KHGM	6.500 ha	5.500 ha	6.500 ha

7. Proje ile doğacak tarımsal üretim: 28.550 Td

8. Projenin Ekonomik Etkisi: Proje'nin DSI tarafından uygulanmasından hesaplanan ekonomik değeri 3,7 milyar TL olacaktır.

TARIM

9. Projenin Ekonomik Analizi:

9.1. Projenin Gelir-Gideri:

Yıllık Proje Geliri: 6.195.630 Milyar TL

Yıllık Proje Gideri: 3.049.722 Milyar TL

9.2. Projenin Katma Değer Etkisi: 42.362 Milyar TL

9.3. Projenin Sermaye/Harcama -Orantısı: 2,8

9.4. Projenin Sermaye/İstihdam -Orantısı: 4,3 Milyar TL

Projenin Geri Ödeme Süresi: 4,5 Yıl

10. Projenin Etki Alanı:

10.1. Etkilenecek Üretici ve Nüfus Sayısı: Sulama projeleri alanlarında yaşayan nüfusa ilave olarak il dışında tarımsal işe geç giden bir kısım nüfusun suama projelerinde gelişmesi ve sulama sonucunda yetilen ürünlerin işlenmesi amacıyla ilde tarıma dayalı sanayiinin gelişmesiyle yeni iş olanaklarının açılması.

10.2. İleri ve Geri Bağlantıları, Etkilenecek Sektörler: Sulama projeleri gerek tarımsal alt sektörleri ve gerektse diğer sektörleri direkt olarak etkiler.

10.3. Sosyal Etki (Bölgesel Sermayenin Gelişimine Katkı, Diğer):

- Üretici Pazar ile buluşturulmasından Pazar Açulmasına paralel üretimi artırır geliştirecektir.
- Yaşam standartlarını yükseltecektir.

11. Projenin Organizasyonu:

III. BATMAN SULAMA YATIRIMLARI PROJE PROFİLİ

1.Proje Konusu:DSİ ve KHGM tarafından uygulanacak olan "Sulama Yatırımları"

2.Proje Uygulama Alanı: Batman

3.Projenin Başlama ve Bitiş Tarihi: 2003-2005

4.Projenin Alanı: 42 100 ha

5.Projenin Maliyeti: DSİ 65 188 Milyar
KHGM 56 246 Milyar
TOPLAM 121 434 Milyar

6.Proje Termin Planı:

	2003	2004	2005
DSİ	7 500 ha	7 500 ha	7 600 ha
KHGM	6 500 ha	6 500 ha	6 500 ha

7.Proje ile doğacak tarımsal ek istihdam: 28 550 kişi

8.Projenin Ekonomik Analizi: (Proje karlılığı DSİ ve KHGM raporlarından hesaplanmış olup, kuru tarıma göre 3,7 gelir artışı sağlayacaktır.

9. Projenin Ekonomik Analizi

9.1.Projenin Gelir-Gideri:

Yıllık Proje Geliri: 8 195 930 Milyar TL

Yıllık Proje Gideri: 3 049 722 Milyar TL

9.2.Projenin Katma Değer Etkisi: 42 362 Milyar TL

9.3.Projenin Sermaye/Hasıla –Oranı: 2,6

9.4.Projenin Sermaye/İstihdam-Oranı: 4,2 Milyar TL

Projenin Geri Ödeme Süresi : 4,5 Yıl

10.Projenin Etki Alanı:

10.1.Etkilenecek Üretici ve Nüfus Sayısı : Sulama projesi alanında yaşayan nüfusa ilave olarak il dışında tarımsal işçiliğe giden bir kısım nüfusun sulama projelerinde çalışması ve sulama sonucunda yetişen ürünlerin işlenmesi amacıyla ilde tarıma dayalı sanayinin gelişmesiyle yeni iş olanaklarının açılması.

10.2.İleri ve Geri Bağlantıları, Etkilenecek Sektörler : Sulama projeleri gerek tarımın alt sektörlerini ve gerekse diğer sektörleri direkt olarak etkiler.

10.3.Sosyal Etki (Beşeri Sermayenin Gelişimine Katkısı, Diğer)

- Üretici Pazar ile buluşturulacağından Pazar koşullarına göre, üretim kültürü gelişecektir,
- Yaşam standartları yükselecektir.

11. Projenin Organizasyonu:

DSİ, KHGM ve kurulacak olan su kullanıcı örgütleri ile GAP BKİ koordinasyonu tarafından yürütülecektir.

12.Proje Durum Analizi:

12.1.Projenin Güçlü Tarafları

- Aile iş güçlerinin değerlendirilmesi
- Birim alandan elde edilen ürün miktarının artması

12.2.Projenin Zayıf Tarafları

- Kurumlar arası koordinasyon eksikliği
- Çiftçilerin sulu tarımı bilmemeleri
- Çiftçilerin yeniliklere kapalı olması

12.3.Projenin Kısıtları

- Finansman yetersizliği
- Çiftçi katılımın sağlanamaması

12.4.Projenin Fırsatları

- Yeni teknolojilerin Bölgeye transferine olanak sağlaması
- Pazar olanaklarının artması
- Ticari işletmelerin kurulmasına imkan vermesi
- İstihdam yaratması

13.Projenin Mantıksal Çerçevesi:

	Müdahale Mantığı/ Strateji	Göstergeler	Doğrulama Kaynakları	Varsayımlar
Genel Amaçlar	Birim alandan elde edilen ürün miktarının artması ve su tasarrufu sağlayan sulama metod ve teknolojilerinin kullanılması	Kuru tarımdan elde edilen ürün miktarı sulu tarımda üç kat artmıştır.	DSİ, KHGM, Su Kullanıcı Örgütleri, Tarım İlçe Müdürlükleri ve GAP BKİ Raporları	• Modern sulama metod ve teknolojilerinin kullanılması
Çıktılar	<ul style="list-style-type: none"> • Su tasarrufu • Gece Sulamasının Başlaması • Basınçlı sulama sistemine geçilmesi • Sulanan arazi miktarının artması	<ul style="list-style-type: none"> • Kapalı boru sistemine (basınçlı sulama sistemine) geçildi, • Sulama randımanı%2 oranında arttı, • İl içindeki sulama suyundan faydalanan çiftçi sayısı %30 arttı, • Eğitimli çiftçi sayısında % 70 artış oldu.	DSİ, KHGM, Su Kullanıcı Örgütleri, Tarım İlçe Müdürlükleri ve GAP BKİ Raporları	
Hedefler	<ul style="list-style-type: none"> • Türkiye'de uygulanan regülasyon yöntemleri ile sulama kanallarının işletme ve yönetim sistemlerinin incelenmesi • Gece sulamasının yaygınlaştırılması • Kanal ve kanaletlerden olan su kaybının ortadan kalması	<ul style="list-style-type: none"> • 2 adet Su Kullanıcı örgütü kuruldu, • Su kayıpları %5 azaldı	DSİ, KHGM ve GAP BKİ Raporları	İşletme ve bakımın düzenli yapılması
Faaliyetler	<ul style="list-style-type: none"> • Sulama metod ve teknolojileri konusunda bölge koşullarına uygun sulama metodları belirlendi, • Basınçlı şebekenin inşaatları tamamlandı ve hidratlar yerleştirildi, • Sulama sahasında bulunan çiftçilere sulama metod ve teknolojileri konusunda eğitim verildi, • Sulama sistemlerinin performansları değerlendirildi.			

IV. SİİRT SULAMA YATIRIMLARI PROJE PROFİLİ

1.Proje Konusu:DSİ ve KHGM tarafından uygulanacak olan "Sulama Yatırımları"

2.Proje Uygulama Alanı: Siirt

3.Projenin Başlama ve Bitiş Tarihi: 2003-2005

4.Projenin Alanı: 20 000 ha

5.Projenin Maliyeti:

KHGM	57 688 Milyar TL
<u>TOPLAM</u>	<u>57 688 Milyar TL</u>

6.Proje Termin Planı:

	<u>2003</u>	<u>2004</u>	<u>2005</u>
KHGM	6 500 ha	6 500 ha	7 000 ha

7.Proje ile doğacak tarımsal ek istihdam: 10 000 kişi

8.Projenin Ekonomik Analizi: (Proje karlılığı DSİ ve KHGM raporlarından hesaplanmış olup, kuru tarıma göre 3,7 gelir artışı satışı sağlayacaktır.

9. Projenin Ekonomik Analizi

9.1.Projenin Gelir-Gideri:

Yıllık Proje Geliri: 3 893 554 Milyar TL

Yıllık Proje Gideri: 1 448 780 Milyar TL

9.2.Projenin Katma Değer Etkisi: 20 124 Milyar TL

9.3.Projenin Sermaye/Hasıla –Oranı : 2,86

9.4.Projenin Sermaye/İstihdam-Oranı : 5,7 Milyar TL

Projenin Geri Ödeme Süresi : 4,5 Yıl

10.Projenin Etki Alanı:

10.1.Etkilenecek Üretici ve Nüfus Sayısı :

Sulama projesi alanında yaşayan nüfusa ilave olarak il dışında tarımsal işçiliğe giden bir kısım nüfusun sulama projelerinde çalışması ve sulama sonucunda yetişen ürünlerin işlenmesi amacıyla ilde tarıma dayalı sanayinin gelişmesiyle yeni iş olanaklarının açılması.

10.2.İleri ve Geri Bağlantıları, Etkilenecek Sektörler : Sulama projeleri gerek tarımın alt sektörlerini ve gerekse diğer sektörleri direkt olarak etkiler.

10.3.Sosyal Etki (Beşeri Sermayenin Gelişimine Katkısı, Diğer)

- Üretici Pazar ile buluşturulacağından pazar koşullarına göre, üretim kültürü gelişecektir.
- Yaşam standartları yükselecektir.

11. Projenin Organizasyonu:

DSİ, KHGM ve kurulacak olan su kullanıcı örgütleri ile GAP BKİ koordinasyonu tarafından yürütülecektir.

12.Proje Durum Analizi:

12.1.Projenin Güçlü Tarafları

- Aile iş güçlerinin değerlendirilmesi
- Birim alandan elde edilen ürün miktarının artması

12.2.Projenin Zayıf Tarafları

- Kurumlar arası koordinasyon eksikliği
- Çiftçilerin sulu tarımı bilmemeleri
- Çiftçilerin yeniliklere kapalı olması

12.3.Projenin Kısıtları

- Finansman yetersizliği
- Çiftçi katılımının sağlanamaması

12.4.Projenin Fırsatları

- Yeni teknolojilerin Bölgeye transferine olanak sağlaması
- Pazar olanaklarının artması
- Ticari işletmelerin kurulmasına imkan vermesi
- İstihdam yaratması

13.Projenin Mantıksal Çerçevesi:

	Müdahale Mantığı/Strateji	Göstergeler	Doğrulama Kaynakları	Varsayımlar
Genel Amaçlar	Birim alandan elde edilen ürün miktarının artması ve su tasarrufu sağlayan sulama metod ve teknolojilerinin kullanılması	Kuru tarımdan elde edilen ürün miktarı sulu tarımda üç kat artmıştır.	DSİ, KHGM, Su Kullanıcı Örgütleri, Tarım İlçe Müdürlükleri ve GAP BKI Raporları	
Çıktılar	<ul style="list-style-type: none"> Su tasarrufu Gece Sulamasının Başlaması Basıncı sulama sistemine geçilmesi Sulanan arazi miktarının artması 	<ul style="list-style-type: none"> Kapalı boru sistemine (basıncı sulama sistemine) geçildi, Sulama randımanı %20 oranında arttı, İl içindeki sulama suyundan faydalanan çiftçi sayısı %30 arttı, Eğitimli çiftçi sayısında % 70 artış oldu.. 	DSİ, KHGM, Su Kullanıcı Örgütleri, Tarım İlçe Müdürlükleri ve GAP BKI Raporları	
Hedefler	<ul style="list-style-type: none"> Türkiye'de uygulanan regülasyon yöntemleri ile sulama kanallarının işletme ve yönetim sistemlerinin incelendi, Gece sulamasının yaygınlaştırıldı, Kanal ve kanaletlerden olan su kaybı giderildi 	<ul style="list-style-type: none"> 2 adet Su Kullanıcı örgütü kuruldu, Su kayıpları %5 azaldı 	DSİ, KHGM ve GAP BKI Raporları	İşletme ve bakımın düzenli yapılması
Faaliyetler	<ul style="list-style-type: none"> Sulama metod ve teknolojileri konusunda bölge koşullarına uygun sulama metodlarının belirlendi, Basıncı şebekenin inşaatının tamamlanması ve hidrantların yerleştirildi, Sulama sahasında bulunan çiftçilere sulama metod ve teknolojileri konusunda eğitim verildi, Sulama sistemlerinin performansları değerlendirilmedi 			

14.Sonuç:

Proje uygulanacak söz konu ilde yapılan yatırımla 3 yılda 42, 3 trilyonluk bir katma değere ulaşılabacaktır. Bu gelişme sadece proje çiftçilerinin değil aynı zamanda tarımsal ürünü işleyen küçük ölçekli özel girişimcilerinde Bölge'ye yatırım yapmaya özendircektir. Ayrıca ilde bulunan atıl veya yatırımı yarım kalmış sanayi tesislerinin de faaliyete geçmesi sağlanmış olacaktır.

V. SERT KABUKLU MEYVELERİN (SIİRT FISTIĞI,CEVİZ VE BADEM) KONTROLLÜ KOŞULLARDA AŞILI-TÜPLÜ FİDAN YETİŞTİRİCİLİĞİ PROJE PROFİLİ

1.Proje Konusu : Sert Kabuklu Meyvelerin (Siirt Fıstığı,Ceviz ve Badem) Kontrollü Koşullarda Aşılı-Tüplü Fidan Yetiştiriciliği

2. Proje Uygulama Alanı : Proje, GAP bölgesinde sert kabuklu meyvelerin yetiştiriciliğinin yoğun olarak yapıldığı ve her geçen gün yaygınlaştığı **Batman** ve **Siirt** illerinde birer fidanlık kurulacaktır. Her ilde 2 adet sera inşa edilecek, ayrıca açık tarla fidancılık faaliyeti sürdürülecektir.

3.Projenin Başlama Ve Bitiş Tarihi : Gerekli finansman kaynakları sağlandığı takdirde; Proje başlangıç tarihinden itibaren 1 yıl içerisinde tamamlanarak, faaliyete geçebilecektir.

Öngörülen Başlama ve Bitiş tarihleri: 2003- 2004

4. Projenin Kapasitesi :

Tesis faaliyete başladığı andan itibaren, Fıstık, Ceviz ve Badem fidanı üretim kapasitesi :

600 000 adet/yıl il kapasitesi tesis edilmek üzere toplam olarak 1 200 000 adet/yıl fidan her iki ilde üretilecektir. Üretilecek olan fidanların yarısı seralarda ve tam yıl, yarısı ise açık alanda sezonluk olarak üretilecektir.

6. Uygulama Yöntemi: Fidancılık işletmesi, GAP BKİ'nin koordinasyonunda İl Valilileri ve Tarım İl Müdürlüklerinin katılımları ile sürdürülecektir. Ayrıca Tarım Bakanlığı Tarımsal Araştırmalar Genel Müdürlüğü teknik danışmanlık fonksiyonunun üstlenecektir.

GAP BKİ seraların sabit yatırım dilimini karşılayacak olup bu yöndeki katkısı 138 960 E (243 Milyar TL.) olarak belirlenmiştir.

İl Valilikleri ve Tarım İl Müdürlükleri, projenin işletme dönemi giderlerini karşılayacaklardır.

7. Proje Sera Maliyeti:

Sabit Yatırım: 34 740 Ex2 serax2 İl = 138 960 E ¹,

İşletme Sermayesi: 35 000 Ex2 İl x2 Sera= 140 000 E

TOPLAM: 278 960 E (474 Milyar TL.)

7.1.Sabit Yatırım Tutarı (1 Ünite Sera için):34 740 E (60.7Milyar TL)

7.1.1. Etüt-Proje: Etüd-proje fizibilite giderleri makina ekipman tutarları içerisine dahildir. Sistem anahtar teslim şeklinde yapılacaktır.

7.1.2. Bina inşaat (arazi tahsisi kamu kuruluşlarına ait yerlerden sağlanacaktır)

7.1.3. Makina-Ekipman Tutarı:

Kurulması planlanan 498 m² SERA ile ilgili hazırladığımız taslak proje bilgileri aşağıda sunulmuştur.

¹ 1 E=1 750 000 TL olarak alınmıştır.

498 m² SERA için taban alanına göre fiyatlandırma:

TOPLAM : 14 740 € (25 7 Milyar TL.)

7.1.4. Genel Giderler : 10.000 E.

7.1.5. Diğer Giderler: : 10.000 E.

7.2. İşletme sermayesi tutarı: 45 000 E – bir ünite(102 Milyar TL)

- Cari giderler : 30 adam/12 ay üzerinden 20000 E
- Hammadde gideri : Aşı kalemi ve tohum : 10000 E
- Yardımcı madde : Ana ürünün % 10 kadarı : 2000 E
- Enerji vb. giderler: Yakıt, Elektrik ve su : 2000 E
- Satış giderleri: Nakliye vb giderler : 500 E
- Genel giderler : Beklenmeyen giderler : 500 E

Toplam Gider :35.000 E

:Gelir-Gider Tablosu:

	1. yıl	2. yıl	3. yıl	4. yıl
Giderler	55.000 E			
Gelirler	69.500 E			
Fark	14.500 E			
Kümülatif	14.500 E			

Yukarıdaki Tablo incelendiğinde; **İşletme sermayesi ihtiyacı: 70.000 E. dir.**

7. Proje Termin Planı :

Faaliyetler	1. Yıl	2. Yıl
Arazi ve binaların tahsisi	=====	
Seraların Montajı	=====	
Personel eğitimi	=====	=====
Sertifikasyon ve Kuruluş İşlemlerinin tamamlanması	=====	
Faaliyete başlama		=====

8. Proje İstihdamı :30 Kişi

9.Projenin Hammadde Ve Diğer Girdiler Temin İmkanları :

Ceviz, Badem ve Fıstık aşı kalemleri tarım bakanlığına bağlı araştırma enstitülerinin uygun gördüğü çeşitlerden bölgedeki mevcut bahçelerden ücreti karşılığında temin edilecektir. Yeni çeşitlerin aşı kalemleri ise enstitülerden temin edilecektir.

10. Projenin Ekonomik Analizi :

10.1. Projenin gelir-gideri :14 500 E

10.2. Projenin Katma değer etkisi : 39.500 E(69.1 milyar TL)

10.3. Projenin sermaye/hasıla oranı : 4.0

10.4. Projenin sermaye/istihdam oranı :15.8 milyar TL/çalışan kişi

10.5. Projenin Geri Ödeme Süresi:6.8 yıl

11. Projenin Etki Alanı :

11.1. Etkilenecek üretici ve Nüfus sayısı:

Siirt ve çevresinde sert kabuklu meyve yetiştiriciliği yapan yaklaşık 20.000 çiftçi ailesinin varlığını hesaba kattığımız zaman,

ortalama aile büyüklüğünü 6 kişi olarak aldığımızda toplam 120.000 kişilik bir nüfus bu projeden etkilenecektir.

11.2. İleri ve Geri Bağlantıları, Etkilenecek sektörler:

Projenin geri bağlantılı etki,

Fidan yetiştiriciliğine girdi sağlayan sektörler olacaktır.

Projenin ileri etki alanında ise;

İşleme sanayi başta olmak üzere, yetiştiriciliğe girdi sağlayan, gübre, zirai ilaç gibi tüm sektörler etkilenecek olacaktır.

11.3. Sosyal Etki: Bölge insanının eğitim, sosyal ve teknolojik gelişimini sağlayacak ivmeler oluşturacaktır.

12. Projenin Organizasyonu :

Proje, GAP Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığının koordinasyonunda, Siirt ve Batman Valilikleri ile Tarım ve Köy İşleri Bakanlığı'nın katkı ve destekleri ile yürütülecektir. Fidanlıklar, Valilikler tarafından gerçekleştirilecektir.

13. Kamu Katkısı : Valilikler tarafından sağlanacak arazi(2x 20 da sera arazisi), ilk tesis giderleri ve yönetimi giderleri, GAP BKİ tarafından karşılanacak sera ekipmanı, kamu katkısı olarak planlanmıştır.

14. Proje Durum Analizi :

Proje bölgede yetiştiriciliği yaygın olarak yapılan, ancak uygun çeşit ve aşılı fidan kullanılamaması nedeniyle ortaya çıkan verim azlığının ve dolayısıyla düşük gelir ve standart ve kaliteli olmayan üretime son verilmiş olacaktır. Yeni tesis bahçeler kısa sürede verime geleceğinden bölge insanına kısa sürede dönüşümünün olması projenin güçlü tarafıdır.

15. Projenin Mantıksal Çerçevesi :

	Müdahele mantığı	Göstergeler	Doğrulama kaynakları	Varsayımlar
Genel Amaçlar	Sert Kabuklu meyvelerin yeni tesis edilecek bahçelerde fidan kullanılarak standart bahçeler oluşturulması ve yüksek verim alınması bu projenin hedefidir.	Kısa sürede kaliteli ve standart nitelikte üretim artışı sağlandı	Tarım Müdürlüğü Raporları, İstatistik Raporları	İ İklimle bağlı aks etkiler
Çıktılar	Yıllık 1.2 mil ad. Fidan üretimi	Üretilen ürünler tüketicilere ulaştırıldı,	Tarım İl Müdürlüğü Raporları,	
Hedefler	3 yıla 3.6 mil fidan üretimi	Çöğür üretimi sona erdi, yeni bahçelerin fidan ile tesis edildi	Üretim/alan oranı	
Faaliyetler	Modern teknoloji ile tesislerin kurulması, ve sertifikalı fidan üretimi ve çiftçiye ulaştırmak	Piyasa tarafından ürüne duyulan talep arttı	Pazarlanan ürün miktarı	

VI. KAPAMA CEVİZ BAĞESİ TESİSİ PROJE PROFİLİ

1.Proje Konusu: Kapama Ceviz Bahçesi Tesisi

2.Proje Uygulama Alanı : *Batman* ve *Siirt* İlleri

3.Projenin Başlama ve Bitiş Tarihi : 2004-2009

4.Projenin Kapasitesi :Proje ile Batman ve Siirt İlleri'nde toplam olarak 42 000 da'lık ceviz bahçesi tesis edilecektir. İki ilde, hedef işletme sayısı toplam olarak 4020'dir. Batman ilinde 2010 ve Siirt İli'nde 2010 üreticiye ulaşılacaktır. Bahçe büyüklüklerine göre ve İller bazındaki üretici sayıları aşağıdaki gibidir:

	<u>10 da'lık bahçe</u>		<u>100 da'lık bahçe</u>		<u>Toplam</u>	
	Tesis	Üretici	Tesis	Üretici	Tesis	Üretici
Batman :	20 000 da	2000	1000 da	10	21 000 da	2010
Siirt :	20 000 da	2000	1000 da	10	21 000 da	2010
TOPLAM :	40 000 da	4000	2000 da	20	42 000 da	4020

5.Projenin Maliyeti :25 308,8 Milyar TL(iki il için)

Batman İli Proje maliyeti: 12 654,4

Siirt İli Proje Maliyeti : 12 654,4

5.1.Sabit Yatırım Tutarı 13 198,8 milyar TL(iki il için)

Projenin Toplam Sabit yatırım Tutarı: 13 198.8 milyar TL'dir. Her Ünite Bahçenin (10da-100 da) sabit yatırım gideri aşağıdaki gibidir:

	<u>10 dekar</u>	<u>100 dekar</u>
5.1.1.Tarla Hazırlığı :	0.264	2.640
5.1.2.Malzeme Giderleri :	0.211	2.110
5.1.3.lhata Giderleri :	0.343	3.000
5.1.4.Fidan Temini Giderleri :	1.300	13.000
5.1.5.İşçilik Giderleri :	0.500	4.000
5.1.6.Ekipman Malzemeleri :	0.250	0.650
5.1.7.Beklenmeyen Giderler :	0.290	2 540
	3 1	27 9

Sabit Yatırım Tutarı Genel Toplamı :

10 dekar için (Milyar TL)	10 dekar/1 Çiftçi	10 dekar/2000 Çiftçi	Batman Siirt Toplamı
	3, 160	6 320	12 640
100 dekar için (Milyar TL)	100 dekar/1 Çiftçi	100 dekar/10 Çiftçi	Batman Siirt Toplamı
	27, 941	279, 410	558, 8
Genel Toplam			13 198 ,8

5.2.İşletme Sermayesi Tutarı (Milyar TL) : 12 110 milyar TL.

Batman ve Siirt illerinde kurulacak 4020 bahçenin toplam işletme sermayesi ihtiyacı, 12 110 milyar TL'dir.

10 da'lık bahçe tesisi sermayesi : 2,9 milyar TLx 4000 işletme= 11 600

100 da'lık bahçe tesisi sermayesi : 25,5 milyar TL x 20 işletme= 510

6. Kamunun Proje Maliyeti : 3 314 milyar TL'dir.

Varsayımlar :

1) 10 dekar kapama bahçe tesisi için gerekli fidan maliyetinin % 60'ı kamu tarafından,

2) 100 dekar kapama bahçe tesisi için gerekli fidan maliyetinin % 75'i kamu tarafından karşılanacaktır.

Kamu Katkısı	Gerekli Fidan Adedi	Gerekli Fidan Tutarı (Milyar TL)	% 60(kamu tarafından) (Milyar TL)
10 da /1 çiftçi	180	1,3	0.78
10 da/ 2000 çiftçi	360 000	2 600	1 560
Batman ve Siirt Toplamı	720 000	5 200	3 120

Kamu Katkısı	Gerekli Fidan Adedi	Gerekli Fidan Tutarı (Milyar TL)	% 75 (kamu tarafından)(Milyar TL)
100 da /1 çiftçi	1 800	13,0	9 720
100 da/ 10 çiftçi	18 000	130,0	97 200
Batman ve Siirt Toplamı	36 000	260,0	194
Genel Toplam	756 000	5 460	3 314

* Birim Fidan Fiyatı 7 200 000 TL. olarak hesaplanmıştır. Asıl fidan ihtiyacı 150 adettir, tutmama ihtimaline karşı 180 adet fidan hesaplanmıştır.

7.Proje Termin Planı:

Ocak:-

Şubat: Gübreleme

Mart: İlaçlama

Nisan:Ahır gübrelemesi (2 yılda bir)

Mayıs: Toprak işleme

Haziran: İlaçlama

Temmuz:Toprak İşleme

Ağustos:(Sulama+Gübreleme+ Toprak işleme)

Eylül: Hasat+Hasat sonrası işlemler
Ekim: Hasat+Hasat sonrası işlemler
Kasım: Budama
Aralık: Budama

8.Proje İstihdamı:

Batman ve siirt illerinde kapama ceviz bahçesi tesisi için 42 000 dekarlık alan istihdama açılacak olup, 1680 kişi istihdam edilecektir.

9.Projenin Fidan Ve Diğer Girdiler Temin İmkanları:

Fidanlar T.C Başbakanlık GAP Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı tarafından organize edilecek fidanlıklardan temin edilecektir.

10.Projenin Ekonomik Analizi: (1 Ünite Bahçe İçin)

10.1.Projenin Gelir-Gideri (Milyar TL, 2003 fiyatları ile)

Her Ünite Bahçe için Gelir-Gider Tablosu:

	1.yıl	5.yıl	10.yıl	20.yıl
Gelir-Gider (10 da)	-0,3	0,8	5,3	23,7
Gelir-Gider (100 da)	-1 ,7	13,8	62,8	251,8

10.yılda Tüm projenin Gelir-Gideri:22 456 milyar TL'dir.

Toplam Gelir(İki İl): 31 500 milyar TL

Toplam Gider(İki İl): 5 092 milyar TL

10.2.Projenin Sermaye/Hasıla-Oranı :

10.yıla ait Sermaye / Hasıla oranı = 1,12

10.3.Projenin Sermaye/İstihdam-Oranı:

15,06 Milyar TL

10.4.Projenin Geri Ödeme Süresi:

9 yıl projenin geri ödeme süresidir.

10.5.Projenin Katma Değeri: 23 900 milyar TL'dir.

11.Projenin Etki Alanı :

11.1.Etkilenecek Üretici Ve Nüfus Sayısı

Hane halkı 7 kişi olarak alınmıştır.

Batman ve Siirt illerinin toplam üretici sayısı 4020 dir.

Etkilenecek Nüfus Miktarı = 4020 x 7 = 28 140 kişidir.

11.2. İleri ve Geri Bağlantıları, Etkilenecek Sektörler

Cevizin bir yıllık geliri şehirlere göç eden insanlarımızı tekrar köylerine döndürecek,sanayiye hammadde temini sağlayacak, çok kısa

zamanda yüksek miktarda kar getirerek ülke ekonomisine çok büyük katkılarda bulunacaktır.

12.Projenin Organizasyonu:

13.Proje Durum Analizi:

13.1.Projenin Güçlü Tarafları :

Gerek iç ve gerekse dış pazarda kabuklu ve iç cevizin pazarlanmasında en büyük sorun cevizlerin standart olmamasıdır. Bu proje ile oldukça geniş bir dağılım gösteren alanlarda aşılı ceviz kapama bahçeleri kurularak, üretilen cevizin % 5'ini ancak ihraç edebilen ülkemiz bu miktarları çok daha yukarılara çekebilecektir.

13.2.Projenin Zayıf Tarafları:

Bu proje batman ve Siirt illerinde oldukça geniş bir çiftçi kitlesine hitap edecektir. İlk 5 yıl süre ile verim alınamayacağından çiftçiler ilk başta bir süre zorluk çekebilecek, ancak aşılı fidanlarla kapama bahçe tesisi yapılacağı için çöğürle üretimde beklenen süreden çok kısa zamanda verim alınacaktır.

14.Projenin Mantıksal Çerçevesi:

	Müdahale Mantığı/Strateji	Göstergeler	Doğrulama Kaynakları	Varsayımlar
Genel Amaçlar	Gelir düzeyi düşük ve ekonomik yönden kısıtlı yörelerde istihdamı artırmak	İlgili kamu kurum ve çiftçilerin ortak çalışmaları ile 42 000 da alan açılarak, 1680 kişi istihdam edilecektir	DİE istatistikleri Tarım İl Müdürlüğü Üreticilere yapılan anketler	Çiftçiler projeye ilgi gösteriyorlar. Ceviz üretiminin standartlara uygun yetiştiriciliğinin yapılması ile pazar payı arttı.
Hedefler	Net faydanın maksimum değere çıkarılması Uygulanabilirliğin ve devamlılığın sağlanması	Sabit yatırım maliyetlerini en aza indirerek gelirlerin azamiye çıkarılması Politik yönden kabul edilmesi, olumsuz çevresel etkilerin en aza indirilmesi, kurumsal etkinliğin sağlanması	DİE istatistikleri	Çiftçiler gereken desteği gösteriyor.
Faaliyetler	Bölgeye hizmet veren kamu , sivil ve özel toplum kuruluşları ile yayım çalışmaları yapıldı. Kapama ceviz bahçelerinin tesis edilmesi için fidanlar alındı. Çiftçilerin belirlenmesi, örgütlenmesi	Yeni tekniklerin benimsenmesi ve uygulamaları için çiftçilere eğitim verildi. Projenin sonunda çiftçilerin büyük bölümü kapama ceviz bahçesi tesis etti.		Yayım çalışmaları için deneyimli araştırmacılar bölgede bulunmaktadır. yeni çeşitlere ilgi gösteriyor

15.Sonuç:

Dünya da bitki kültürünün ilk yapıldığı Güneydoğu Anadolu Bölgesi doğal kaynakların zenginliği, iklim ve toprak koşullarının uygunluğu ve buna paralel olarak meyvecilik potansiyeli ile dikkat çekmektedir.

Kuru ve Sert kabuklu meyvelerin tüketimi dünya genelinde gittikçe artarken GAP Bölgesinde Batman ve Siirt illerinde kapama bahçelerin tesis edilmesi ile bu bahçelerde standartlara uygun ceviz ürünlerinin yetiştirilmesi sağlanacaktır. Bölgedeki çiftçilerimizin Avrupa standartlarında üretim yapması ile dünya da üretim açısından 4. sırada yer alan cevizin ihraç oranını katlarına çıkararak, pazar payının artırılması, düşük gelir, işsizlik, göç gibi bir dizi alanda yoğun sorunları azaltacaktır.

VII. HAYVANCILIK BÖLGESİ KURULMASI

(Organize Hayvancılık Bölgesi)

PROJE PROFİLİ

1.Proje Konusu: Hayvancılık Bölgesi Kurulması Projesi

2.Proje Uygulama Alanı: **Batman İli** ve **Siirt İli** Küp Sırtı Mevkii

3.Projenin Başlama ve Bitiş Tarihi:2003-2004

4.Projenin Kapasitesi: 300 adet Koyun Besi, 50 adet Sığır Besi ve 25 adet Süt Sığırı İşletmesi (90 000 küçükbaş besi toklusu/yıl, 1 250 büyükbaş besi/yıl ve 75 baş inek)

5.Projenin Maliyeti: **9.739,4 milyar TLx 2 il= 19 478.8**

(Kamu Katkısı 3.000 Milyar TL)

5.1. Sabit Yatırım Tutarı : 7 379,5 Trilyon TL.

(Her il için)

5.1.1.Barınak İnşaatı*: 5 625,8 milyar TL.

5.1.2.Ortak Tesisler** : 142,2 milyar TL.

5.1.3.Altyapı*** : 846,7 milyar TL.

5.1.4.Diğer Yatırımlar** : 764,8 milyar TL.

* Hayvan sahiplerince yapılacaktır.

** Kamu kuruluşları eliyle.

*** Belediye ve diğer kamu kuruluşları eliyle.

5.2.İşletme Sermayesi Tutarı: 2 359,9 Milyar TL./yıl

(Her il için)

5.2.1. Personel* : 42,6 milyar TL./yıl

5.2.2. Yem : 2.254,5 milyar TL./yıl

5.2.2. İlaç : 20,0 milyar TL./yıl

5.2.3. Elektrik* : 18,8 milyar TL./yıl

5.2.3. Bakım-Onarım* : 12.0 milyar TL./yıl

5.2.4. Bek. Giderler* : 12.0 milyar TL./yıl

*Kurulacak üretici örgütüne karşılanacak.

6.Proje Termin Planı:

L.Yıl	1.Ay	2.Ay	3.Ay	4.Ay	5.Ay	6.Ay	7.Ay	8.Ay
Altyapı inşaatı								
Ortak tesislerin inşaatı								
Barınakların inşaatı								

7.Proje İstihdamı:

Proje bölgesinde, her il düzeyinde ortak hizmetler için 10 Personel çalıştırılacaktır. Bu personelin dışında her işletmenin bir işçi istihdam

edeceği öngörüsü ile toplam işletmelerde 375 kişi iş imkanı bulabilecektir. **İki il için toplam istihdam, 750 kişidir.**

8.Projenin Hammadde ve Diğer Girdiler Temin İmkanları:

- Üreticiler canlı materyali gerek Güneydoğu Anadolu ve gerekse Doğu Anadolu Bölgelerinde kimuhtelif illerden toplamaktadırlar.
- Siirt ilinde iki adet yem fabrikası bulunmaktadır. Ancak bu fabrikalar gayrifaaldır. Hayvancılık bölgesinin kurulması ile bu fabrikaların en az birinin tekrar çalışması ile yem ihtiyacının karşılanması olası görölmektedir.

9.Projenin Ekonomik Analizi:

9.1.Projenin Genel Gelir-Gideri (İki Ünite) : 17 120- 4 720=12 400

GELİRLER GENEL TOPLAM: 17 120 milyar TL

(Bir Ünite Geliri): 8 560 milyar TL

Koyun Besisinden Elde Edilen Gelir	: 6.120 milyar TL
Sığır Besisinden, Gelir	: 2.380 milyar TL
Süt Sığırcılığından Elde Edilen Gelir	: 60 milyar TL
ÜNİTE TOPLAM	: 8 560 milyar TL

İKİ İL Gelir TOPLAMI:

:17 120 milyar TL

GİDERLER GENEL TOPLAM: 2360x2il=4 720

Bir Ünite Gider Toplamı: 2 360 milyar TL

Koyun Besisi Gideri	: 1 980 milyar TL
Süt Sığırcılığı Gider	: 15,6 milyar TL
Sığır Besiciliği Gideri	: 259 milyar TL
Personel	: 42,6 milyar TL
İlaç Gideri	: 20 milyar TL
Elektrik Gideri	: 18,8 milyar TL
Bakım- Onarım Gideri	: 12 milyar TL
Beklenmeyen Giderler	: 12 milyar TL
TOPLAM	: 2 360 milyar TL

9.2.Projenin Katma Değer Etkisi:

Bir ilde uygulanacak projenin yılda yaratacağı toplam üretim değeri yaklaşık 8.5 trilyon TL ve iki ilde 17.1 trilyon TL olarak gerçekteşecektir. Bir yılda yaratacağı katma değer bir ilde 4.7 trilyon TL, iki ilde ise 9.4 trilyon TL olacaktır.

9.3.Projenin Sermaye/Hasıla –Oranı:

Projede yapılan ekonomik analiz sonucu sermaye/hasıla oranı 1.13 bulunmuştur.

9.4.Projenin Sermaye/İstihdam-Oranı:

Analiz sonucu **sermaye/istihdam oranınının 9.8 milyar TL** olduğu ortaya konulmuştur.

Projenin Geri Ödeme Süresi:

Projede harcanan para 2. yılda geri alınmış olmaktadır.

10.Projenin Etki Alanı:

10.1.Etkilenecek Üretici ve Nüfus Sayısı

Projeden etkilenecek kitle Batman ve Siirt il merkezleri nüfusudur. Projenin özelliği dolayısı ile kent merkezinden çıkarılacak olan hayvancılık işletmeleri insan, çevre ve hayvan sağlığı açısından büyük önem taşımaktadır. Özellikle yaz aylarında ortaya çıkan olumsuzlukların önüne geçilebilecektir.

10.2.İleri ve Geri Bağlantıları, Etkilenecek Sektörler

Batman ve Siirt illerinde yer alan ancak hammadde eksikliği ve/veya Pazar sıkıntısı nedeniyle çalışmayan tarıma dayalı sanayi tesisleri ile ortaya çıkacak potansiyelin değerlendirilmesiyle;

- Süt ve mamulleri,
- Deri,
- Yem,
- Et vb. konularda il genelinde bir canlanma olacaktır.

Ayrıca, kent merkezinde bulunan besihanelerin çıkarılması ile arsaların değeri artacağı gibi konut yapımı için kullanılacaktır. Bu sayede besihane sahipleri veya arazi sahipleri kent merkezinde yer alan gayri menkullerini daha etkin şekilde değerlendirme şansını yakalamış olacaklardır.

10.3.Sosyal Etki (Beşeri Sermayenin Gelişimine Katkısı):

- Hayvanlar, kent merkezinden uzaklaştırıldıktan sonra daha sağlıklı ortamda yaşanır bir yerleşme düzeni oluşacak ve yaşam kalitesi artacaktır.
- Hayvancılık faaliyeti, kent dışında uygun bir teknolojik ortama taşındıktan sonra, iş kültürünün gelişimini destekleyecek zemin oluşacaktır.
- Kontrollü ortamda üretimin yapılması, elde edilecek yarı mamul veya mamullerin daha hijyenik ve sağlık kurallarına daha uygun olması sağlanmış olacaktır.

11. Projenin Organizasyonu:

Proje kamu öncülüğünde ve rehberliğinde yürütülecektir. Ancak projenin sahibi ve yürütücüsü hayvan yetiştiricileridir. Bu itibarla yetiştiricilerin kuracakları üretici örgütü, organize hayvancılık bölgesinin işletimini üstlenecek ve gerek duyulan teknik ve yardımcı personeli istihdam

edecektir. Bölgenin denetlenmesi ve kontrolü kamu adına Valilik, Tarım İl Müdürlüğü ve İl Belediyesi tarafından yapılacaktır.

12.Proje Durum Analizi:

12.1.Projenin Güçlü Tarafları

- Hayvan besicileri büyük çoğunluğu dahil tüm tarafların (kamu kurumları, kent yaşayanları vb.) kent dışına çıkma isteği.
- Üretime uygun ve sıhhi şartlarda üretim yapılması ile verimin ve kalitenin artacak olması.
- İl hıfzısıhha kurulunun almış olduğu karar.
- Besihanelerin boşaltacağı yerlerin arsa ve/veya konut değerinin yüksek olması.
- Besihanelerin çevre ve insan sağlığını tehdit ediyor olması.

12.2.Projenin Zayıf Tarafları

- Üreticiler tarafından üstlenilmesi gereken meblağın yüksek olması.
- Banka kredi faiz oranlarının yüksek olması.
- Bölge genelinde örgütlenme yüzdesinin düşük olması.

12.3.Projenin Kısıtları

- Kamu harcamalarındaki sınırlama.
- Projenin, GAP İdaresi Başkanlığı veya her hangi bir kurumun yatırım programında yer almaması.

12.4.Projenin Fırsatları

- Sağlıklı bir kent ortamı.
- Kontrollü üretim.
- Tarımsal sanayinin desteklenmesi.

13.Projenin Mantıksal Çerçevesi:

	Müdahale Mantığı/ Strateji	Göstergeler	Doğrulama Kaynakları	Varsayımlar
Genel Amaçlar	<ul style="list-style-type: none"> Kontrollü yetiştiricilik. İnsan ve Kent sağlığını korumak 	<ul style="list-style-type: none"> Besihanelerin kent içinde azalması. Hayvansal atıkların azalması. Sinek ve kokunun azalması. Hayvancılık bölgesine yerleşme. 	<ul style="list-style-type: none"> Belediye kayıtları Tarım İl Md. kayıtları 	<ul style="list-style-type: none"> Tüm besicilerin kent dışına çıkacağı. Üreticilerin ihtiyaç duyabileceği kredinin sağlanacağı.
Çıktılar	<ul style="list-style-type: none"> Sağlıklı hayvansal ürünlerin elde edilmesi (et, süt vb.). Yapağı elde edilmes. Gübre elde edilmes. 	<ul style="list-style-type: none"> Kentin ihtiyaç duyduğu hayvansal gıdaların bu bölgeden karşılanması. Halı, kilim,yatak,yorgan vb. el sanatlarının yaygınlaşması. Organik gübre kullanımının artması. 	<ul style="list-style-type: none"> Valilik Belediye kayıtları Tarım İl Md. Kayıtları Sanayi ve Ticaret Odası kayıtları. 	
Hedefler	<ul style="list-style-type: none"> Hayvancılıkla uğraşan tüm işletmeleri kent dışına çıkartmak. Üreticileri örgütlemek. Pazarlama olanaklarını geliştirmek. Çevre kirliliğini önlemek. Tarımsal sanayii canlandırmak. 	<ul style="list-style-type: none"> Hayvansal atıkların azalmış olması. 	<ul style="list-style-type: none"> Belediye kayıtları Tarım İl Md. kayıtları 	<ul style="list-style-type: none"> Ürünlerin il içerisinde işlenmeye başlaması.
Faaliyetler	<ul style="list-style-type: none"> Finansman kaynağının bulunması. İnşaatların başlaması. Tabandan tavana yaklaşım ile örgütlenmenin sağlanması. Koordinasyon kurulunun kurulması. 		<ul style="list-style-type: none"> Valilik Belediye kayıtları Tarım İl Md. Kayıtları 	

14.Sonuç:

Projenin uygulanması ile Batman ve Siirt ilinin var olan hayvancılık potansiyelinin desteklenmesi, hayvansal ürünlerin yerinde işlenmesi katma değer in ilde kalmasını sağlayacaktır. Ayrıca önemli miktarda (yaklaşık 20 bin m³) gübre elde edilecek olması gerek Batman ve Siirt ilinde ve gerekse civar illerdeki bitkisel üretimi destekleyecektir. Ayrıca,gerek kaba yem ve gerekse kesif yem talebi yerel pazarı ve üretimi hareketlendirecektir.

Proje hayvansal üretimi atırmanın yanısıra kenti daha yaşanır kılacak ve insan sağlığını tehdit eden birçok unsuru ortadan kaldıracaktır. Hayvan barınaklarının kent dışına taşınması ile boşalan arsalar değer kazanarak konut yapı için değerlendirilecek ve son yıllarda yaşanan göç ile oluşan çeşitli kentsel sorunların çözümüne yardımcı olacaktır.

VIII. BATMAN-SİİRT ARICILIK PROJE PROFİLİ

1. Proje Konusu: Batman ve Siirt Arıcılık Projesi
2. Proje Uygulama Alanı: Batman ve Siirt(Sason Ve Kozluk) İlleri.
3. Projenin Başlama ve Bitiş Tarihi: 2003-2010
4. Projenin Kapasitesi: Her ilde 12.000 Adet, Arılı, Bal, Polen, Arı Sütü, Propolis Ve Arı Zehiri Üretme Teçhizatlı Kovan Ve Malzemeleri olmak üzere, toplam olarak 24 000 adet kovan.

5. Projenin Maliyeti: 4 300 Milyar TL

5.1. Sabit Yatırım Tutarı: 2 900 milyar TL

5.1.1. Kovan -Ekipman: 0.120 milyar TL/ad x 24000 ad.= 2 880 Milyar TL.

5.1.2. Genel Giderler: 20 Milyar TL.

5.2. İşletme Sermayesi Tutarı : 1400 Milyar TL.

6. Proje Termin Planı: 2003- 2005

7. Proje İstihdamı:

7.1. İşletmeler İstihdamı: 2 ilx400 Aile=800Aile. Aile Başına 30 Arılı Kovan

7.2. Projenin Hammadde ve Diğer Girdiler Temin İmkanları: Yurt İçinden temini mümkündür.

9. Projenin Ekonomik Analizi:

9.1. Projenin Gelir-Gideri

9.1.A. GELİRLER

BAL : 5760 Milyar TL.

POLEN : 1200 Milyar TL.

ARI SÜTÜ : 317 Milyar TL.

PROPOLİS : 144 Milyar TL.

TOPLAM -----: 7421 Milyar TL.

9.2. Projenin Katma Değer Etkisi : Proje yılda, 4 082 milyar TL katmadegere sağlayacaktır. Bölgeye verdiği ekonomik canlılık sebebiyle diğer iş kollarından oldukça yüksek bir katma değere sahiptir.

9.3. Projenin Sermaye/Hasıla-Oranı: 4 300 Milyar TL /4 082 Milyar TL = 1.05

9.4. Projenin Sermaye/İstihdam: 4 300 Milyar TL/800 Aile =5.4 Milyar TL

Projenin Geri Ödeme Süresi : 1 Yıl

10. Projenin Etki Alanı:

10.1. Etkilenecek Üretici ve Nüfus Sayısı : Yaklaşık 8000 Kişi

10.2. İleri ve Geri Bağlantıları, Etkilenecek Sektörler: Ticari sektör, arıcılık sektörü, bal işleme ve paketlemeciler, nakliyeciler, ihracatçılar, malzeme tedarikçileri, ilaç sektörü, marketler.

10.3. Sosyal Etki (Beşeri Sermayenin Gelişimine Katkısı): Örnek çiftçilerin oluşması, diğer yurt içi ve yurt dışındaki sektör çalışanları ile iletişimin artması, bölgenin cazibe merkezi olması, göçün durması ve tersine göçün başlaması. gelir seviyesi artışı ve bunun getirdiği hayat

standardı yükselmesi,işsizliğin azalması,arıcılık uğraşı neticesinde maddi doyuma ulaşmış,psikolojik olarak rahatlamış(arının terapi etkisiyle)iş başarmanın keyfini çıkaran mutlu yöre insanları.

11. Projenin Organizasyonu:

Proje,GAP BKİ, Tarım ve Köyışleri Bakanlığı ve İl Valiliklerinin işbirliği ile yürütülecektir.

İlk yatırım girdilerinin karşılanması, GAP BKİ arılı kovan temin ederek destek olacaktır.

Çiftçi aynı olarak almış bulunduğu arılı kovanları, ilk iki yılı iadesiz olmak üzere, 3. yıldan itibaren 7. yılın sonuna kadar (toplam olarak 5 yıl ve her yıl için 6 arılı kovan olmak üzere), başka üreticilere dağıtılmak üzere, aynı olarak iade edecektir.

Arıcılık işletme faaliyetlerinin sürdürülebilmesi için her ilde kurulacak olan Tarım Satış Kooperatifleri marifetiyle, işletmelerin tedarik, üretim ve satış fonksiyonlarına destek olunacaktır.

Arıcılık faaliyetine yönelik olarak, teknik destek hizmetlerinin karşılanmasına yönelik olarak bir mobil teknik ekip oluşturulacaktır.,

12.Proje Durum Analizi:

12.1.Projenin Güçlü Tarafları: Çok düşük yatırım maliyeti ile yüksek istihdam temini. Sosyal gelişime direkt katkı. Gelir düzeyinin hızlı artışı, bölgenin cazibe merkezi olması. Türkiye'nin sayılı bal üretim merkezinin oluşumu. Organik bal üretimine elverişli olan bölgenin arıcılara iyi bir alt yapı sağlaması.

12.2.Projenin Zayıf Tarafları :Yoktur

12.3.Projenin Kısıtları : Başka işi olmayan,kabiliyetli çiftçi seçimi. bulunulan doğal ortamın,floral yapının elverişli olması. Teknik ekibin uygun gördüğü objektif üretici seçimi (üretici seçiminde başka faktörler devreye girdiği zaman proje tamamen başarısız olmaktadır).

12.4.Projenin Fırsatları :Bölgeyi ülkemizin en önemli bal merkezi yapması. bu tip projelerin devamı halinde türkiye'nin dünya bal üretiminde çin halk cumhuriyetinden sonra ikinci sıraya oturma şansını yakalaması.(Türkiye'de tüketilen arı sütü ve polenin % 95'i Çin'den ithal edilerek tüketicimize sunulmaktadır,bu da doğal kaynakları son derece yeterli olan ülkemizin en büyük açmazıdır.)

14.Sonuç:

Diğer tarımsal iş kollarından oldukça avantajlı olan arıcılık bir yılda kendisini amorti etmektedir. sermayesi sadece doğadır. ahır,yem,toprak gerektirmediği gibi diğer iş kollarında 40-50 milyar liraya iş sahibi olunurken arıcılıkta bu rakam 4,5 milyar tl'dir. Aile üreticiliği şeklinde yapıldığından kadınların ve çocukların da sosyal statülerine ve ekonomik durumlarına katkı sağlamaktadır. kısacası bu mesleğe "Topraksız Tarım Bacasız Sanayi " diyebiliriz.

IX. SİİRT ALABALIK ÜRETİM TESİSİ PROJE PROFİLİ

1. **Proje Konusu:** Alabalık işletmesi pilot projesi
2. **Proje Uygulama Alanı:** Siirt ili, Şirvan ilçesi, Taşlı köy, (Tüyaşemii Kaynak suyu)
3. **Projenin Başlama ve Bitiş Tarihi:** 2003-2004
4. **Projenin Kapasitesi:** 10 ton/yıl alabalık üretimi
5. **Projenin Maliyeti:** 68 7 Milyar TL.

- 5.1. **Sabit Yatırım Tutarı:** 38,7 Milyar TL.
  - 5.1.1. **Etüt-Proje :** 1,2 milyar TL.
  - 5.1.2. **Bekçi evi -Havuz İnşaat:** 36milyar TL.
  - 5.1.3. **Alet -Ekipman:** 0.4 milyar TL.
  - 5.1.4. **Genel Giderler** 0.4 milyar TL.
  - 5.1.5. **Diğer Giderler** 0.7milyar TL.
- 5.2. **İşletme Sermayesi Tutarı** 30 milyar TL.

6. Proje Termin Planı:

	AYLAR											
Faaliyetle	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Proje Hazırlama	■											
Projenin Tasdiki	■											
Bekçi Evi Yem Depo. İnşa.		■	■	■								
Havuz İnşaatı		■	■	■								
Yavru Temini				■	■							
İşletme Girdileri Temini				■	■	■						
İşletmeye Alma				■	■	■	■	■	■	■	■	■

7. Proje İstihdamı: 2 kişi/yıl

- 7.1. **Merkezi Tesisler İstihdamı:-**
- 7.2. **İşletmeler(Tarım) İstihdamı: 2 kişi/yıl**

8. Projenin Hammadde ve Diğer Girdiler Temin İmkanları:

- Yavru balıklar, Van'da bulunan işletmelerden, işletmeye kontrollü ortamda getirilip canlı olarak besleme havuzlarına stoklanma garantisi altında temin ediliyor,
- Balık yemi İzmir'den genelde Pınar yemden ilçeye teslim yapılıyor.

9. Projenin Ekonomik Analizi:

- 9.1. **Projenin Gelir-Gideri** :14 milyar TL:
- 9.2. **Projenin Katma Değer Etkisi** :35.6 milyar TL.
- 9.3. **Projenin Sermaye/Hasıla –Oranı** : 1.56 milyar
- 9.4. **Projenin Sermaye/İstihdam-Oranı** :34.4 milyar
- Projenin Geri Ödeme Süresi** : 2 yıl

10. Projenin Etki Alanı:

10.1. Etkilenecek Üretici ve Nüfus Sayısı:

1 Üretici ve ortalama hanesindeki 7 kişi

10.2. İleri ve Geri Bağlantıları, Etkilenecek Sektörler:

Yem ve su ürünleri sanayi sektörü, insan sağlığı,

10.3. Sosyal Etki (Beşeri Sermayenin Gelişimine Katkısı, Diğer)

Başka geçim kaynağı olmayan yoksul aile yeni beceri ve bilgi ile balık yetiştiriciliğini öğrenerek kendi ürününü pazarlama imkanına kavuşacak, kendi geçimini sağlayacak konuma gelecek, ailesinin ihtiyaçlarını karşılayacak ve kendi istihdamının kendisi yapmış olacaktır. Ayrıca, diğer üreticilere de örnek olacaktır.

11. Projenin Organizasyonu:

Proje Özel sektör tarafından uygulanacak, kamu/GAP-BKİ+Tarım Bakanlığı teknik destek sunacaktır.

Elazığ Su Ürünleri Araştırma Enstitüsü, Kahta Su Ürünleri Meslek Yüksek Okulu ve Siirt Tarım İl Müdürlükleri (TİM) ile işbirliği yapılacaktır.

Planlama aşaması bittikten sonra havuzların su kaynağına konumlandırılmasından sonra yavru alabalık stoku yapılarak beslemeye geçilecektir.

Bu süreç içinde gerekli bakım aksatılmadan yapılacaktır. TİM uzmanları dönem dönem ziyaretlerine devam edeceklerdir.

12. Proje Durum Analizi:

12.1. Projenin Güçlü Tarafları

Alabalık yetiştiriciliği için uygun su kaynağının varlığı.

12.2. Projenin Zayıf Tarafları

-Sabit yatırım ve işletme sermayesinin çiftçi tarafından karşılanamayacak olması, yem fiyatlarının yıl içinde sabit olmaması ve pahalı olması.

12.3. Projenin Kısıtları

-Yavru alabalıkların ilk gelişlerinde iyi bakılmamalarından dolayı zayıf vermesi, ayrıca, hastalık ve zararlılar nedeniyle oluşacak zayıflar da kısıt oluşturmaktadır.

-Bunun yanında seçilen çiftçinin yeterince ilgi göstermesi durumunda verilen yavru balıkların zayıf olmasıdır. Bu nedenle çiftçi motivasyonu da proje faaliyetleri arasına alınacaktır.

12.4. Projenin Fırsatları

- Uygun su kaynağının varlığı,
- Üretimin iç piyasada pazarlanabilmesi,
- Ticari işletmenin kurulmasına imkan verilmesi,

13.Projenin Mantıksal Çerçevesi:

	Müdahale Mantığı/ Strateji	Göstergeler	Doğrulama Kaynakları	Varsayımlar
Genel Amaç lar	-Aile iş gücü kullanılarak yan uğraşlarla aile gelirine dolayısıyla bölge ve ülke ekonomisine katkı sağlanması, -Siirt'de istihdam imkanının yaratılması, -Gelir düzeyi düşük yardıma muhtaç fakir ailelere katkı sağlamak,	-2. yılda tekrar yavru balık stokunu yapması	-İl Müdürlüğü Kayıt	-Üreticinin işine sahip çıkması -Kendi, kendine işletmesini işler tutması
Çıktılar	-Ailenin kendine yeterli olması	-Yıllık balık satışından 14 milyar gelir elde etmesi	-DİE İstatistikleri	-Üreticiliğe devam etmesi
Hedef ler	-Siirt'de yıl boyunca düzenli akışın olduğu su kaynakları kullanılarak küçük çaplı balıkçılık tesislerinin kurulması, yardıma muhtaç ve işsiz ailelerin iş ve gelir sahibi edilmesi			
Faaliyet ler	-Çiftçi talebi -Yer tespiti -Proje hazırlama -İnş.bitimi -Yavru balık -Pazara sunum.	-Adına kayıt -Nokta yer -10 ton/yıl -İl Md. Gör. -58 bin ad -Çiftçi gel.	-Projede adı -Projede belirtilmesi -İl.Md.Onay -İl Md. Kayıt -Yem tüketimi -DİE İstatistik veri.	-Önder ve istekli çiftçi -Uygun su kaynağı -Devlet desteği -Finanas var -Yeterli yem -Zayıyat yok

14.Sonuç:

Yaklaşık 68 milyar sermaye ile kurulacak tesis 2 yıl sonunda kendini amorti etmiş olacak ve 1 yoksul hane doğal su kaynağından yararlanarak kendi iş gücünü kullanarak kendi geçimini sağlar hale gelecek, ve pazara yönelik üretim gerçekleştirecektir.

**X.BATMAN-SİİRT
ENTEĞRE SÜT İNEKÇİLİĞİ GELİŞTİRME
PROJE PROFİLİ**

Proje Konusu: Entegre Süt İnekçiliği Projesi

Proje Uygulama Alanı: Batman ve Siirt illerinde Tarım İl Müdürlükleri ve GAP İdaresi tarafından tespit edilecek, her ilde 250 işletme olmak üzere, toplam 500 adet işletmede uygulanması planlanmaktadır.

Projenin Başlama ve Bitiş Tarihi: 2003- 2009 yılı 6 yıllık bir süre.

Projenin Kapasitesi(iki il için): Her aileye 2 baş gebe düve olmak üzere, 2ilx 2 baş gebe düve x 250 işletme= 1000 baş gebe düve transferi .

Projenin Maliyeti (iki İl için) :12 378 Milyar TL x2il= 24 756 milyar TL

5.1. Sabit Yatırım Tutarı(iki il için):1527milyarTLx2 il=3 054 milyar TL
1 il için Sabit Yatırım Harcamaları:

Sıra No	Cinsi	HARCAMA		
		Miktarı	Birim Fiyatı	Tutarı
		Adet	Milyon TL	Milyon TL
1	Gebe Düve	500	2650	1.325.000
2	Nakliye			25.000
3	Araç alımı	1	35	35.000
4	Diz Üstü Bilgisayar	1	3.200	3.200
5	Beklenmeyen Giderler			138.820
	TOPLAM			1.527.020

5.2. İşletme Sermayesi Tutarı (iki il için):10 851milyar TLx2 il=21 702 milyar TL
1 il için işletme sermayesi ihtiyacı:

Sıra No	Cinsi	HARCAMA		
		Miktarı	Birim Fiyatı	Tutarı
		Adet	Milyon TL	Milyon TL
1	İlaç-Aşı			12.000
2	Araç-Bakım Onarım	1		50.000
3	Program Acil Destek ve Kontrol Ekibi	2	850	102.000
4	Hizmet İçi Eğitim Gideri			1.000
5	Muhtelif Sarf Malzemesi			3.835
*6	Yem Gideri			9.696.000
7	Beklenmeyen Giderler			986.480
	TOPLAM			10.851.280

*Projede yem gideri çiftçi tarafından sağlanacaktır.

6.Proje Termin Planı:

	1. YIL	2. YIL	3. YIL	4. YIL	5. YIL	6. YIL
Hayvan Alımı İçin Sipariş Verilmesi	—					
Hayvan Dağıtılacak Köylerin ve Çiftçi Seçimi	—					
Çiftçilerin Proje Hakkında Bilgilendirilmesi,						
Çiftçilerin Örgütlenmesinin Sağlanması	—					
Hayvan Dağıtımı		—				
Yayım Hizmetleri		—				
Veterinerlik Hizmetleri		—				
Çiftçi Eğitimi		—				
Geri Dönüşüm			—			
İzleme ve Değerlendirme Toplantıları		—				
Yıllık Değerlendirme		—				

Proje İstihdamı: 77 kişi

7.1. Merkezi Tesisler İstihdamı: Proje kapsamında Program acil destek ve kontrol ekibi kurulacaktır. Her ilde kurulacak olan ekip 1 Veteriner Hekim ve 1 Zooteknist olmak üzere toplam 2 kişiden oluşacaktır. Acil destek ve program ekibi giderleri, GAP BKİ tarafından karşılanacaktır.

7.2.İşletmeler (Tarım, Sanayi, Hizmetler v.s) İstihdamı: Proje kapsamında 500 haneye gebe düve dağıtımı yapılmasına karşın, Süt sığırcılığı yapan işletmelerde 100 sığıra 15 kişi bakabilmektedir. Buna göre, proje kapsamında 75 kişi tam istihdam edilecektir.

8.Projenin Hammadde ve Diğer Girdiler Temin İmkanları:

Tarım İşletmeleri Genel Müdürlüğü (TİGEM) işletmelerine öncelik verilecektir. Projeye gerekli hayvan temini garanti altına alınması için TİGEM ile bağlantılar gerçekleştirilmelidir.

Sürü ile ilgili aşı ve ilaç tedariki Tarım ve Köy İşleri Bakanlığı ve gerekmesi halinde özel sektörden sağlanabilecektir.

9.Projenin ekonomik Analizi

9.1.Projenin Gelir-Gideri

GELİRLER (Milyar TL)

Süt Satışı	: 10.700 Milyar TL
Dana Satışı	: 6.227 Milyar TL.
Toplam	: 16.927Milyar TL.

GİDERLER (Milyar)

İlaç aşısı	: 12 Milyar TL
Araç-Bakım onarım	: 50 Milyar TL
Program Acil Destek ve Kontrol Ekibi	: 102 Milyar TL
Hizmet İçi Eğitim Gideri	: 1. milyar TL
Muhtelif Sarf Malzemesi	: 3,8 Milyar TL
Yem Gideri	:9 696 Milyar TL
TOPLAM	:9 865 Milyar TL

9.2.Projenin Katma Değer Etkisi:

Projenin uygulandığı illerde 5 yılda yaratacağı toplam üretim değeri yaklaşık 17 Trilyon olarak gerçekleşecektir. Ayrıca toplam katma değeri de 9 Trilyon civarında olacaktır.

9.3.Projenin Sermaye/Hasıla-Oranı; Projede yapılan ekonomik analiz sonucu Sermaye/Hasıla oranı **0,7** bulunmuştur.

9.4.Projenin Sermaye/İstihdam-Oranı; Analiz sonucu Sermaye/İstihdam oranınının 321 Milyar TL olduğu, Sermaye/Hane oranının ise 50 Milyar TL olduğu ortaya konmuştur. Buradan elde edilen değerlerden anlaşıldığı gibi koyunculuk projeleri gelir ağırlıklı projelerdir.

Projenin Geri Ödeme Süresi; Projede harcanan para 5. Yıl sonunda kendini amorti etmektedir.

10.Projenin Etki Alanı

10.1.Etkilenecek Üretici ve Nüfus Sayısı: Üretim faaliyetlerinin temel unsurlarından biri nüfustur. Proje ile 250 hayvancılık işletmesi kurulması planlanmaktadır. GAP Bölgesi illerinde ortalama aile genişliği genelde 8 civarında olduğu düşünüldüğünde ulaşılabilecek aile sayısında 250 olduğuna göre yaklaşık olarak 2.000 kişinin projeden

faaydalanacağı soylenebilir. Bunun yanında B6lgede hayvancılığın gelişmesi sonucu birçok sekt6r bu potansiyelden faydalanacaktır(6r6n işleme, nakliye, hayvan sağlık vs).

10.2.İleri ve Geri bağlantıları, Etkilenecek Sekt6rler: Siirt-Batman, Sanayi ve Ticaret Odasından alınan bilgiye g6re, ilde mevcut durumda faaliyette bulunan tarımsal sanayinin bulunmadığı belirtilmiştir. Proje faaliyete geçtiğinde ilde bulunan aşağıda kapasiteleri belirtilen sanayi tesislerinin faaliyete geçme imkanı sağlanmış olacaktır.

Siirt İlindeki Tesisler

- Kızılay Yem Fabrikası: Kapasite 22.500 ton/yıl
- Tarlak Yem fabrikası: 10.000 ton/yıl
- S6t fabrikası: 2.500 ton/yıl
- CAN-ET Entegre Sanayi ve Ticaret Ltd.şti.: 3.000 ton/yıl

Batman İlindeki Tesisler

- Heybetli Nak.Ltd.şti Sucuk-Kavurma (Faaliyette)
- Bereket Tuğyıldız s6t 6r6nleri (Faal Değil)
- Haktok İnş.Taah.Tic.Ltd.şti. S6t 6r6nleri (Faaliyette)
- Deniz Mak.İnş.Ltd.şti. Yem Fabrikası (Faal Değil)
- Karatya Tuğla ve Yem Sanayi A.ř. Yem Fabrikası (Faal Değil)

10.3.Sosyal etki (Beşeri Sermayenin Gelişimine Katkısı, v.b):

- İş k6lt6r6 gelişir.
- S6rekli eğitim programı uygulandığı için 6r6n kalitesi hijyen kurallarına g6re temin edilmiş olur.
- 6reticiler Pazar ile buluşturulacağından Pazar koşullarına g6re, 6retim k6lt6r6 gelişecektir.

11.Projenin Organizasyonu:

12.5 trilyonluk bir kaynakla, 250 ifti ailesi yeterli bir gelire kavuşturulacaktır.

Proje Valilik, Tarım ve K6yişleri Bakanlığı (Tarımsal 6retim ve Geliştirme Genel M6d6rl6đ6-T6GEM ve Siirt Tarım İl M6d6rl6đ6) ile GAP İdaresi tarafından ortaklaşa y6r6t6lecektir. Projenin sahibi Siirt Valiliğidir. Proje için ayrılan finansman kaynağı Valilik tarafından y6netilecektir.

Projenin Üç Temel Özelliği:

- Başlangıç sermayesi (damızlık hayvan alındı)
- Acil Veterinerlik Servisine,
- Teknik Desteğe Süreklilik Kazandırılmaktadır.

12.Proje Durum Analizi:

12.1.Projenin Güçlü Tarafları

- Çiftçilerin geçmişten gelen bir hayvancılığa yatkınlık potansiyelinin olması,
- Projeye özel program acil destek ve yayım biriminin kurulması,
- Aile İşgücünün değerlendirilmesi,

12.2.Projenin Zayıf Tarafları

- Mahalli koordinasyonun arzu edilen düzeyde olamaması
- Mer'aların kullanıma tam olarak açılmaması
- Çiftçilerin yem bitkisi ekmeye istekli olmaması,
- Barınakların rehabilitasyona ihtiyacın olması,
- Çiftçilerin yeniliklere kapalı olması,

12.3.Projenin Kısıtları

- Proje için ihtiyaç duyulan damızlık hayvanın sağlanamaması,
- Çiftçi seçiminde aksamaların olması,

12.4.Projenin Fırsatları

- Yeni teknolojilerin Bölge'ye transferine olanak sağlaması,
- Projenin ek kaynağa ihtiyaç duymadan yaygınlaştırılabilme imkanının olması,
- Verimi yüksek kültür ırkının yaygınlaşması,
- Ticari işletmelerin kurulmasına imkan vermesi,

13.Projenin Mantıksal Çerçevesi

	MÜDAHALE MANTIĞI	DOĞRULANABİLİR GÖSTERGELER	DOĞRULAMA KAYNAKLARI	PAYDAŞLAR	VARSAYIMLAR
GENEL AMAÇ	Büyük baş hayvan yetiştiriciliğinin geliştirilerek gelir seviyesinin artırılması	Sürü Büyüklüğü her yıl %20 olarak arttı Birim başına verim arttı 5 ton/gün mandra kapasitesine ulaşıldı	İlçe Tarım Müdürlüğü Kayıtları, Acil destek ve kontrol ekibi kayıtları, İzleme Değerlendirme Formları. Mandra kooperatif kayıtları	Valilik, Tarım İl Müdürlüğü, GAP-BKİB	
ÇIKTILAR	1)Sürü Büyüklüğünde Genişleme 2) Yetiştirme koşulları iyileştirildi ve birim başına verim arttı 3) Hayvansal ürünlerin sağlıklı işlenmesi sağlandı 4) Değişim Programları ve Teknik Gezi uygulandı	1.1 Süt sığırcılığı yapan çiftçi sayısı arttı 1.2. Üretim Miktarı Artışı (en az 10 kg süt) 2.1 Buzağı ölümlerinde optimal düşük düzey sağlandı(%10) 2.2 Gebe kalma oranı arttı 2.3 Günlük süt verimleri arttı 2.4 Yavru atımları azaldı 2.5 Önceki hayvan hastalıkları ve zoonozlar kontrol altına alındı	İlçe Tarım Müdürlükleri, GAP İdaresi, İzleme ve Değerlendirme ekibi kayıtları		<ul style="list-style-type: none"> Kullanılan Model çerçevesinde çiftçilere dağıtılan gebe düveler bir başkasına satılmıyor. Acil Destek ve Kontrol Ekibi Tarafından sunulan Yeniliklerin Benimsenmesi Barınak Modernizasyonu
FAALİYETLER	1.1. Entegre süt sığırcılığı projesi uygulandı 1.2. Destek ve Kontrol Sistemi İşletildi, 2.1. Yem bitkileri yetiştiriciliğinin, Pratik rasyon , silaj, ot kurutma tekniklerinin çiftçi koşullarında denenmesi ve öğretilmesi . 2.2. Meralar iyileştirildi	3.1 Hayvansal ürünlerden kaynaklanan hastalıklar azaldı 3.2. Hijyen Konusunda Proje Çiftçilerinin %85 'i Eğitildi.	İlçe Sağlık Müdürlüğü Kayıtları		

	<p>2.3. Üreticiler eğitildi 2.4. Sürü yönetimi programı uygulandı 2.5. Barınakların bakım ve onarımı yapıldı 2.6. Etkin İzleme ve değerlendirme yapıldı 2.7. Kadınlara yönelik (besleme, barınak, bakım, hijyen) eğitim verildi 2.8. Sağlıklı ürünlerin üretilmesi 3.1 Hijyenik şartlarda süt üretimi sağlandı 4.1. Kurslar düzenlendi</p>			<p>1 Tarım Bakanlığı, GAP İdaresi 2 Tarım Bakanlığı, GAP İdaresi, Üniversiteler 3 Tarımsal Kalkınma Kooperatifi, Sağlık Bakanlığı</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Meraların ısılahı sağlandı • Su sorunu giderildi • Kayıt sistemi oluşturuldu
--	--	--	--	---	--

14.Sonuç:

Proje uygulanacak söz konusu illerde yapılan yatırımla 6 yılda 17 Trilyonluk bir üretim değerine ulaşılabacaktır. Bu gelişme sadece proje çiftçilerinin gelir seviyesinin yükselmesi sonucunu değil aynı zamanda hayvansal ürün işleyen küçük ve orta ölçekteki özel girişimcileri de Bölge'de yatırım yapmaya özendircektir. Ayrıca illerde atıl veya yatırımı yarım kalmış sanayi tesislerinin de faaliyete geçmesi sağlanmış olacaktır.

XI.KOYUNCULUĞU GELİŞTİRME PROJE PROFİLİ

(I.ETAP)

- 1. Proje Konusu:** Koyunculuğu Geliştirme Projesi
- 2. Proje Uygulama Alanı:** Batman ve Siirt illerinde GAP İdaresi ve Tarım ve Köyişleri Bakanlığı tarafından her ilde tespit edilecek 2x1000=2000 çiftçi ailesinde uygulanması planlanmaktadır.
- 3. Projenin Başlama ve Bitiş Tarihi:** Eylül 2003-2009 yılı 6 yıllık bir süre.
- 4. Projenin Kapasitesi:** 2ilX 31.000 baş = 62 000 baş İvesi kuzu, her çiftçi ailesine 30 dişi kuzu+ 1 erkek kuzu = 31 kuzu/1işletme olmak üzere, toplam olarak 2000 işletmeye kuzu transferi.
- 5. Projenin Maliyeti:** 8 034 milyar TL(iki il için)

5.1. Sabit Yatırım Tutarı : 2ilx 3 522 milyar TL= 7 044 milyar TL

1 il için Sabit Yatırım Tutarı Hesabı:

Sıra No	HARCAMA		Birim Fiyatı	Tutarı
	Cinsi	Miktarı		
		Adet	Milyon	Milyar
1	Koyun alımı	30.000	105	3 150
2	Koç Alımı	1.000	119	119
3	Nakliye			66
4	Araç alımı	4	35000	140
5	Diz Üstü Bilgisayar	4	3000	12
6	Beklenmeyen Giderler			35
	TOPLAM			3522

5.2. İşletme Sermayesi Tutarı: 2il x 495= 990 milyar TL

1 il için İşletme Sermayesi Hesabı:

Sıra No	HARCAMA		Birim Fiyatı	Tutarı
	Cinsi	Miktarı		
		Adet	Milyon	Milyar
1	Aşı			100
2	Araç-Bakım Onarım	2		100
3	Program Acil Destek ve Kontrol Ekibi	4	6x12ayx850	245
4	Hizmet İçi Eğitim Gideri			1
5	Muhtelif Sarf Malzemesi			4
6	Beklenmeyen Giderler			45
	TOPLAM			495

*Projede yem gideri çiftçi tarafından sağlanacaktır.

* **Projeye Kamu Katkısı:** 8 034 milyar TL olup, buna yem gideri dahil değildir.

6. Proje Termin Planı:

PROJE FAALİYETLERİ	1. YIL	2. YIL	3. YIL	4. YIL	5. YIL	6.YIL
Hayvan Alımı İçin Sipariş Verilmesi	■					
Hayvan Dağıtılacak Köylerin Seçilmesi	■	■	■	■	■	■
Çiftçilerin Proje Hakkında Bilgilendirilmesi	■	■	■	■	■	■
Hayvan Dağıtımı	■	■	■	■	■	■
Yayım Hizmetleri	■	■	■	■	■	■
Veterinerlik Hizmetleri	■	■	■	■	■	■
Çiftçi Eğitimi	■	■	■	■	■	■
Gerİ Dönüşüm			■	■	■	■
İzleme Değerlendirme Toplantıları	■	■	■	■	■	■
Yıllık Değerlendirme	■	■	■	■	■	■

7. Proje İstihdamı

7.1. Merkezi Tesisler İstihdamı: Proje kapsamında Program acil destek ve kontrol ekibi kurulacaktır. Her ilde 2'şer adet ekip kurulacaktır. Her ekipte 1 Veteriner ile 1 Ziraat Mühendisi istihdam edilecektir. Böylece, her ilde 2 veteriner ve 2 ziraat müh. olmak üzere, toplam olarak 4 uzman istihdamı sağlanmış olacaktır. 2 ilde ise uzman istihdamı, 8 kişidir.

7.2.İşletmeler (Tarım, Sanayi, Hizmetler v.s) İstihdamı: Proje kapsamında 1000 haneye koyun dağıtımı yapılmasına karşın, Küçükbaş Hayvancılık yapan işletmelerde 100 koyuna 1kişi tam istihdam edilmektedir. Buna göre, proje kapsamında her il için 310 kişi olmak üzere, iki ilde 620 kişi istihdam edilecektir.

8. Projenin Damızlık Girdi Temin İmkanları:

Tarım İşletmeleri Genel Müdürlüğü Ceylanpınar Tarım İşletmesi 2003 yılı dağıtım programına göre kurumumuza 700-800 baş Gebe İvesi koyun ve koç tahsis edebilmektedir. Ayrıca Kırşehir Malya, Konya Gözlü, Sivas Ulaş, Koçaş Aksaray, Polatlı Ankara, Konuklar Konya Tarım İşletmelerinde damızlık koyun/kuzu sağlanabilmesi mümkün olmakla birlikte, sözkonusu işletmelerde daha çok akkaraman ırkı koyun yetiştirildiğinden, damızlık materyalin bu işletmelerden temin edilmesi halinde, bölgeye adaptasyonu test edilmiş ve süt verimi yüksek olan ivesiden vazgeçmek gibi bir sonuç doğmuş olacaktır.

Ceylanpınar TİGEM işletmesi dışındaki kamu işletmelerinde, ivesi damızlık materyalinin üretilmemesi halinde, Ceylanpınar TİGEM'in damızlık üretim kapasitesinin yükseltilmesi imkanları araştırılmalıdır. Ayrıca, damızlık kuzu tedariki konusunda ciddi sorunlar ortaya çıkabilecektir. Çünkü, üretici firmalar, damızlık materyalini ergin çağda pazarlama eğilimindedirler.

9.Projenin Ekonomik Analizi

9.1.Projenin Gelir-Gideri (5.yıl):

GELİRLER (Milyar TL)

Süt satışı	:	2711milyar TL
Peynir "	:	2440 milyar TL
Yağ "	:	246 milyar TL
Kuzu "	:	1560 milyar TL.
Yapağı "	:	179 milyar TL
Gübre "	:	10
TOPLAM	:	7146 milyar TL.

GİDERLER (MilyarTL)

Yem gideri	:	2305 milyar TL
İlaç "	:	170 milyar TL
Aydınlatma"	:	20 milyar TL
TOPLAM	:	2495 milyar TL

9.2.Projenin Katma Değer Etkisi:

Projenin uygulandığı illerde 5 yılda yaratacağı toplam üretim değeri, 21x17 531 milyarTL= 35 062 milyar TL olarak gerçekleşecektir. Ayrıca toplam katma değeri de 19 284 milyar TL civarında olacaktır.

9.3.Projenin Sermaye/Hasıla-Oranı; Projede yapılan ekonomik analiz sonucu Sermaye/Hasıla oranı 0,83 bulunmuştur.

9.4.Projenin Sermaye/İstihdam-Oranı; Analiz sonucu Sermaye/İstihdam oranı 13 milyar TL'dir.

9.5.Projenin Geri Ödeme Süresi: Projede harcanan para 2 Yıl sonunda kendini karşılamaktadır.

10. Projenin Etki Alanı:

10.1.Etkilenecek Üretici ve Nüfus Sayısı: Üretim faaliyetlerinin temel unsurlarından biri nüfustur. Proje ile 2000 küçükbaş hayvancılık işletmesi kurulması planlanmaktadır. GAP Bölgesi illerinde ortalama aile genişliği genelde 8 civarında olduğu düşünüldüğünde ulaşılabilecek aile sayısı da 2000 olduğuna göre yaklaşık olarak 16.000 kişinin projeden faydalanacağı söylenebilir. Bunun yanında Bölgede hayvancılığın gelişmesi sonucu birçok sektör bu potansiyelden faydalanacaktır(Ürün İşleme, nakliye, hayvan sağlığı vs).

10.2.İleri ve Geri bağlantıları, Etkilenecek Sektörler: Siirt Ticaret ve Sanayi Odasından alınan bilgiye göre, ilde mevcut durumda faaliyette bulunan tarımsal sanayinin bulunmadığı belirtilmiştir. Proje faaliyete geçtiğinde İlde bulunan aşağıda kapasiteleri belirtilen sanayi tesislerinin faaliyete geçme imkanı sağlanmış olacaktır. Batman ilinde, düşük kapasitede faaliyet gösteren 1 adet süt işleme/değerlendirme tesisi vardır.

Siirt İlindeki Tesisler

- Kızılay Yem Fabrikası: Kapasite 22.500 ton/yıl
- Tarlak Yem fabrikası: 10.000 ton/yıl
- Süt fabrikası: 2.500 ton/yıl
- CAN-ET Entegre Sanayi ve Ticaret Ltd.Şti.: 3.000 ton/yıl

Batman İlindeki Tesisler

- Heybetli Nak.Ltd.Şti Sucuk-Kavurma (Faaliyette)
- Bereket Tuğyıldız süt Ürünleri (Faal Değil)
- Haktok İnş.Taah.Tic.Ltd.Şti. Süt Ürünleri (Faaliyette)
- Deniz Mak.İnş.Ltd.Şti. Yem Fabrikası (Faal Değil)
- Karatya Tuğla ve Yem Sanayi A.Ş. Yem Fabrikası (Faal Değil)

10.3.Sosyal etki:

- İş kültürü gelişir.
- Sürekli eğitim programı uygulandığı için ürün kalitesi hijyen kurallarına göre temin edilmiş olur.
- Üreticiler Pazar ile buluşturulacağından Pazar koşullarına göre, üretim kültürü gelişecektir.

11.Projenin Organizasyonu:

8 034 milyar TL'lik bir kaynakla, 2000 çiftçi ailesi yeterli bir gelire kavuşturulacaktır. Projenin 5 yıl uygulanması sonucunda ve kendi sermayesi kullanılarak, başlangıçta 2000 üretici olarak belirlenen çiftçi sayısı 4000'e yükselecektir.

Proje Valilik, Tarım ve Köyşleri Bakanlığı (Tarımsal Üretim ve Geliştirme Genel Müdürlüğü-TÜGEM ve Siirt Tarım İl Müdürlüğü) ile GAP İdaresi tarafından ortaklaşa yürütülecektir.

Projenin Üç Temel Özelliği:

- Başlangıç sermayesini kamu karşılamakla birlikte, üreme dinamiği ile proje yatay olarak büyümekte ve aynı olarak desteklenen üreticilerden geri dönüşler sağlanarak, ikinci kuşak üreticilere başlangıç sermayesi temin edilebilmekte ve proje üreme dinamiği gelişimine koşut bir gelişme imkanı sağlanmaktadır.
- Acil Veterinerlik ve Yayım Servisi kurularak, işbaşı eğitimi ile sağlık-veterinerlik destek hizmetlerine süreklilik kazandırılmaktadır.

12.Proje Durum Analizi:

12.1.Projenin Güçlü Tarafları

- Çiftçilerin geçmişten gelen bir hayvancılığa yatkınlık potansiyelinin olması,
- Projeye özel program acil destek ve yayım biriminin kurulması,
- Aile İşgücünün değerlendirilmesi,
- Yayım ekibi vasıtasıyla Sürü yönetim programının uygulanması,

12.2.Projenin Zayıf Tarafları

- Kuzu nakliyesinin zor olması,
- Mahalli koordinasyonun arzu edilen düzeyde olamaması,
- Mer'aların kullanıma tam olarak açılmaması,
- Çiftçilerin yem bitkisi ekmeye istekli olmaması,
- Barınakların rehabilitasyona ihtiyacın olması,
- Çiftçilerin yeniliklere kapalı olması,
- Projenin başında bir yıl verim almadan kuzuların beslenmesi ve yem giderinin yüksek olması,

12.3.Projenin Kısıtları

- Proje için ihtiyaç duyulan yeterli miktarda damızlık hayvanın sağlanamaması,
- Çiftçi seçiminde aksamaların olması,
- Çiftçi şartlarında kuzu beslemenin zorluğu,

12.4.Projenin Fırsatları

- Yeni teknolojilerin Bölge'ye transferine olanak sağlaması,
- Projenin ek kaynağa ihtiyaç duymadan yaygınlaştırılabilme imkanının olması,
- Ticari işletmelerin kurulmasına imkan vermesi,

13.Projenin Mantıksal Çerçevesi

	MÜDAHALE MANTIĞI	DOĞRULANABİLİR GÖSTERGELER	DOĞRULAMA KAYNAKLARI	PAYDAŞLAR	VARSAYIMLAR
GENEL AMAÇ	Küçük baş hayvan yetiştiriciliğinin geliştirilerek gelir seviyesinin artırılması	Sürü Büyüklüğü her yıl %5 olarak arttı Birim başına verim arttı	İlçe Tarım Müdürlüğü Kayıtları, Acil destek ve kontrol ekibi kayıtları, İzleme Değerlendirme Formları.	Valilik, Tarım İl Müdürlüğü, GAP-BKİB	
ÇIKTILAR	1)Sürü Büyüklüğünde Genişleme 2) Yetiştirme koşulları iyileştirildi ve birim başına verim arttı 3) Hayvansal ürünlerin sağlıklı işlenmesi sağlandı 4) Değişim Programları ve Teknik Gezi uygulandı	1.2 Sözleşmeli koyun yetiştiriciliği yapan işletme sayısı arttı 1.2. Üretim Miktarı Artışı 2.6 Kuzu ölümlerinde optimal düşük düzey sağlandı(%7-10) 2.7 İkizlik oranı arttı 2.8 Erken seksüel olgunluğa ulaşıldı 2.9 Gebe kalma oranı attı 2.10 Günlük süt verimleri arttı 2.11 Yavru atmalar azaldı 2.12 Önceki hayvan hastalıkları ve zoonozlar kontrol altına alındı	İlçe Tarım Müdürlükleri, GAP İdaresi, İzleme ve Değerlendirme ekibi kayıtları		<ul style="list-style-type: none"> Kullanılan Model çerçevesinde çiftçilere dağıtılan koyunlar bir başkasına satılmıyor, Acil Destek ve Kontrol Ekibi Tarafından sunulan Yeniliklerin Benimsenmesi Barınak Modernizasyonu
FAALİYETLER	1.1. Sözleşmeli koyun yetiştiriciliği projesi uygulandı 1.2. Destek ve Kontrol Sistemi İşletildi, 2.1. Yem bitkileri yetiştiriciliğinin, Pratik rasyon , silaj, ot kurutma tekniklerinin çiftçi koşullarında denenmesi ve öğretilmesi . 2.2. Meralar iyileştirildi 2.3. Üreticiler ve çobanlar eğitildi	3.1 Hayvansal ürünlerden kaynaklanan hastalıklar azaldı 3.2. Hijyen Konusunda Proje Çiftçilerinin %85 'i Eğitildi.	İlçe Sağlık Müdürlüğü Kayıtları	4 Tarım	

	<p>2.4. Sürü yönetimi programı uygulandı</p> <p>2.5. Barınakların bakım ve onarımı yapıldı</p> <p>2.6. Etkin İzleme ve değerlendime yapıldı</p> <p>2.7. Kadınlara yönelik (besleme, barınak, bakım, hijyen) eğitim verildi</p> <p>2.8. Sağlıklı ürünlerin üretilmesi</p> <p>3.1 Hijyenik şartlarda süt üretimi sağlandı</p> <p>4.1. Kurslar düzenlendi</p>			<p>Bakanlığı, GAP İdaresi</p> <p>5 Tarım Bakanlığı, GAP İdaresi, Üniversiteler</p> <p>6 Tarımsal Kalkınma Kooperatifi, Sağlık Bakanlığı</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Meraların ıslahı sağlandı • Su sorunu giderildi • Kayıt sistemi oluşturuldu
--	---	--	--	---	---

14.Sonuç:

Proje uygulanacak söz konusu illerde yapılan yatırımla 6 yılda 53 Trilyonluk bir üretim değerine ulaşılacaktır. Bu gelişme sadece proje çiftçilerinin gelir seviyesinin yükselmesi sonucunu değil aynı zamanda hayvansal ürün işleyen küçük ve orta ölçekteki özel girişimcileri de Bölge'de yatırım yapmaya özendircektir. Ayrıca illerde atıl veya yatırımı yarım kalmış sanayi tesislerinin de faaliyete geçmesi sağlanmış olacaktır.

SANAYİ

4. SERT KABUKLU MEYVELERİNİN BARKININ HASAT SONRASI İŞLEMİ İZİN TEKLİFİ İÇİN YATIRIM PROJESİNİN GELİŞTİRİLMESİ PROJESİ PROJESİ

1. Proje Konusu : Sert Kabuklu Meyvelerin
Teknolojisinin Geliştirilmesi (Sert
Kabuklu Meyvelerin Hasat Sonrası İşlemine
İzin Teklifi) kapsamında, modüler iş
çevre ve bakım gibi diğer sert
işlem vermektedir.

"Sert Kabuklu Meyvelerin Hasat Sonrası İşlemine
İzin Teklifi" için marka değeri
pazarında marka tanıtımı çalışmaları.

2. Proje Uygulama Alanı : Proje
konularını yetiştirilmesinin yerel
yapı olarak Sert Kabuklu Meyvelerin

3. Proje'nin Başlangıç ve Bitiş Tarihi :
Kaynakları sağlandığı takdirde, 2014
yılı içerisinde tamamlanacaktır.

4. Öncelikli Başlangıç ve Bitiş Tarihi :
Öncelikli Başlangıç ve Bitiş Tarihi

4. Karşı Kuruluş : GAP BKİ projesi
tarafından desteklenen ekipmanlar ve
işlem tesisleri için uygun binalar.

5. Proje'nin Kapasitesi : 1000000 adet
kutu (1000000 adet)

6. Proje'nin Maliyeti : 1000000 TL

6.1 Sabit Yatırım : 1000000 TL

6.1.1. Etilen Proje : 1000000 TL

6.1.2. Bina İnşaatı (Bina ve makine tesisleri için uygun binalar)
ve diğer tesisler (Bina ve makine tesisleri için uygun binalar)

6.1.3. Makine-Ekipman Tutarı : 1000000 TL

6.1.4. Genel Giderler : 100000 TL

6.1.5. Beklenmeyen Giderler : 25000 TL

6.2. Sermaye Sermayesi Tutarı : 1000000 TL

6.2.1. Sermaye Sermayesi Tutarı : 1000000 TL

6.2.2. Sermaye Sermayesi Tutarı : 1000000 TL

SANAYİ

XII. SERT KABUKLU MEYVELERİN(Siirt Fıstığı,Ceviz ve Badem)HASAT SONRASI İŞLEME TEKNOLOJİSİNİN GELİŞTİRİLMESİ PROJE PROFİLİ

1.Proje Konusu : Sert Kabuklu Meyvelerin Hasat Sonrası İşleme Teknolojisinin Geliştirilmesi (depolama koşulları ve ambalajlama işlemlerinin AB standardında ve hijyenik koşullarda yapılmasını sağlayacak sistemlerin oluşturulması).

Tesis, fıstık yanında, modüler işleme ünitelerinin ilavesi suretiyle, ceviz ve badem gibi diğer sert kabuklu meyvelerin işlenmesine de imkan verecektir.

"Siirt Fıstığı" için marka oluşturulacak, ulusal ve uluslar arası pazarlarda marka tanıtımı çalışmalarına ağırlık verilecektir.

2. Proje Uygulama Alanı : Proje, GAP bölgesinde sert kabuklu meyvelerin yetiştiriciliğinin yoğun olarak yapıldığı ve her geçen gün yaygınlaştığı Siirt ilinde uygulanacaktır.

3.Projenin Başlama Ve Bitiş Tarihi : Gerekli finansman kaynakları sağlandığı takdirde; proje başlangıç tarihinden itibaren 2 yıl içerisinde tamamlanarak, faaliyete geçebilecektir.

Öngörülen Başlama ve Bitiş tarihleri: 2003-2004

4. Kamu Katkısı: GAP BKİ projenin 1 050 000 E (1 837 Milyar TL) tutarındaki makine ekipman giderini karşılayacaktır. Ayrıca, gerekli arsa ile tesis için uygun bina, Valilik tarafından karşılanacaktır.

5. Projenin Kapasitesi : 120 ton/gün(ilk iki yıl %50 kapasite kullanımı)

6. Projenin Maliyeti : 2 660 000 E (4 655 milyar TL)²

6.1.Sabit Yatırım Tutarı: 1 105 000 E (1 934 milyar TL)

6.1.1. Etüd-Proje: Etüd-proje fizibilite giderleri makina ekipman tutarları içerisine dahildir. Sistem anahtar teslim şeklinde yapılacaktır.

6.1.2. Bina inşaat (Bina ve arazi tahsisi kamu kuruluşlarına ait yerlerden sağlanacaktır)

6.1.3.Makina-Ekipman Tutarı: 1.050.000 E

6.1.4.Genel Giderler : 30.000 E

6.1.5.Beklenmeyen Giderler: 25.000E

6.2. İşletme Sermayesi Tutarı: 3 085 000 E

İşletmenin başlangıçta %50 kapasite ile çalışacağı varsayımı ile, günlük ortalama 60 ton/gün ürün işlenecektir.

Buna göre, işletme sermayesi ihtiyacı:

Cari giderler : 30 adam/12 ay üzerinden : 20 000 E

• Hammadde gideri : 60ton/günx30 günx1700E/ton= 1 530 000 E

• Enerji vb. giderler: Yakıt, Elektrik ve su : 4 000 E

• Satış giderleri : Nakliye vb giderler : 1 000 E

İşletme sermayesi ihtiyacı: 1 555 000 E

Katma Değer: 6.500.571 E (11 375 milyar TL)

Brüt gelir: 14.729.142 E

Gelir-Gider= 15 000 000 E- 8 000 000 E= 7 000 000 E

8. Proje Termin Planı :

Faaliyetler	1. Yıl	2. Yıl
Arazi ve binaların tahsisi	_____	
Makine alım ve montaj		_____
Personel eğitimi	_____	_____
Gerekli patent, marka işlemleri	_____	
Ürün alımı-Deneme İşletmesi		_____
Faaliyete başlama		_____

9. Proje İstihdamı : 30 kişi

10. Projenin Hammadde Ve Diğer Girdiler Temin İmkanları :

Projenin uygulanacağı Siirt bölgesi ve çevresi Fıstık; Badem ve Ceviz yetiştiriciliğinin yaygın olduğu ve her geçen gün yetiştiriciliğinin arttığı bir bölgedir. Temel sıkıntı ürünlerin istenildiği şekilde pazarlanamaması, işlenememesidir. Bu nedenle hali hazır durumda sadece 5.000 ton civarında fıstık üretimi sözkonusudur. Bu nedenle hammadde ve diğer girdiler yönünden bir sıkıntı sözkonusu değildir.

11. Projenin Ekonomik Analizi :

10.1. Projenin gelir-gideri :

	1. yıl	2. yıl	3. yıl	4. yıl
ΣGiderler	-8.256.371 E	-8.000.000 E	-8.000.000 E	8.000.000 E
Gelirler	14.729.142 E	15.000.000 E	15.000.000 E	15.000.000 E
Fark	6.472.771 E	+7000.000 E	+7000.000 E	

10.2. Projenin Katma değer etkisi:

Tarımsal ürünlerde ortalama Katma değer katsayısı 0.79 dur.

Yıllık işlenecek ürün değeri*0.79 =Katma Değer

8.228.571 E*0,79 =6.500.571 E(11 375 milyar TL)

katma değer

10.3. Projenin sermaye/hasıla oranı:0.23

10.4. Projenin sermaye/istihdam oranı:155.1 milyar TL/istihdam-kişi

10.5.Projenin Geri Ödeme Süresi:1 yıl

12. Projenin Etki Alanı :

12.1. Etkilenecek üretici ve Nüfus sayısı:

120.000 kişilik bir nüfus bu projeden doğrudan etkilenecektir.

12.2. İleri ve Geri Bağlantıları, Etkilenecek sektörler:

Projeden geri bağlantılı etki,

Sert kabuklu meyve yetiştiriciliği ve buna girdi sağlayan sektörler olacaktır.

Projenin ileri etki alanında ise;

Ambalaj sanayi, yardımcı sanayi kuruluşları, hizmet sektörü, pazarlama sektörü, reklam ve tanıtım sektörü etkilenmiş olacaktır.

12.3. Sosyal Etki: Bölge insanının eğitim, sosyal ve teknolojik gelişimini sağlayacak ivmeler oluşturacaktır.

13. Projenin Organizasyonu :

Proje GAP Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığının liderliğinde, Siirt Valiliği ile bölgede bu alanda çalışmalar yapan Sanayi ve Ticaret Bakanlığı ile Tarım ve Köy İşleri Bakanlığının katkı ve destekleri ile yürütülecektir.

14. Proje Durum Analizi :

Proje bölgede yetiştiriciliği yaygın olarak yapılan, ancak işleme teknolojisi ve standardizasyon işlemlerinin yapılamaması nedeniyle ortaya çıkan pazarlama zorluklarını ortadan kaldıracak gibi, bu nedenle bölgede oluşmayan katma değer in artırılarak bölge insanına kısa sürede dönüşümünün olması projenin güçlü tarafıdır. Bölgede üretici birliklerinin yetersiz olması nedeniyle bu tür koop. Benzeri kuruluşların çalışmalarında olabilecek sıkıntılar projenin zayıf tarafını oluşturmaktadır.

15. Projenin Mantıksal Çerçevesi :

	Müdahele mantığı	Göstergeler	Doğrulama kaynakları	Varsayımlar
Genel Amaçlar	Sert Kabuklu meyvelerin işleme teknolojisinin yenilenerek uluslar arası kalitede ürün elde etmek	AB standartlarına uygunluk, Patentli üretim yapmak, marka oluşturmak	İhracat miktarları, İç tüketim satış tutarları	Hammadde temininde iklimle bağlı aksaklıklar
Çıktılar	Hijyenik koşullarda işlenmiş ve ambalajlanmış Fıstık, Ceviz ve Badem üretimi	Üretilen ürünlerin tüketicilere ulaştırılmış olması ve Pazar payı	Pazar payı	İthalat ile girebilecek ürünlerle olabilecek rekabet koşulları
Hedefler	İşlenmiş ürünlerin büyük çoğunluğunun ihrac edilmesi	İhracat oranları	Üretim/ihracat oranı	
Faaliyetler	Modern teknoloji ile tesisler kuruldu, AB standartlarında ambalajlama, tanıtım ve reklam yapıldı	Piyasa tarafından ürüne duyulan talep	Pazarlanan ürün miktarı	

XIII. AYAKKABI ÜRETİM TESİSİ PROJE PROFİLİ

1.Proje Konusu: Ayakkabı Üretim Tesisi

2.Proje Uygulama Alanı: Siirt İli

3.Projenin Başlama ve Bitiş Tarihi: Proje profili bazında 12 aylık yatırım termini öngörülmektedir.

4.Projenin Kapasitesi:

300/Gün/yıl 1 Vardiya/Gün

900.000 Çift/Yıl Ayakkabı Üretimi

5.Projenin Maliyeti: 7.8 milyon USD (14 640 milyar TL)

5.1. Sabit Yatırım Tutarı: 5.2 milyon USD (9 760 milyar TL.)

5.2.İşletme Sermayesi Tutarı: 2.6 milyon USD (4880 milyar TL.)

6.Proje Termin Planı: Sabit tesis yatırım faaliyetlerinin 12 aylık bir takvim sürecini kapsayacağı varsayılmıştır.

7.Proje İstihdamı: 220 kişi

8.Projenin Hammadde ve Diğer Girdiler Temin İmkanları: Proje temel girdileri başlangıç döneminde il dışından karşılanacak, ancak hayvancılığın geliştirilmesi (buna paralel olarak deri işleme sanayinin gelişmesi) ve diğer girdilerdeki gelişmelere bağlı olarak il içinden tedarik yoluna gidilecektir.

9.Projenin Ekonomik Analizi:

9.1.Projenin Gelir-Gideri : Projenin tam kapasitede yıllık

İşletme gelirleri : 24 mil. USD

İşletme giderleri : 19.8 mil.USD

9.2.Projenin Katma Değer Etkisi :

İskonto edilmiş katma değer: 68.5 mil.USD(128 095 milyar TL)*

9.3.Projenin Sermaye/Hasıla –Oranı: 0.32

9.4.Projenin Sermaye/İstihdam-Oranı : 23.517 USD/Kişi

Projenin Geri Ödeme Süresi : 6 Yıl 3 Ay

10.Projenin Etki Alanı:

10.1.Etkilenecek Üretici ve Nüfus Sayısı : Çalışanlar ve aileleriyle birlikte toplam 1300 kişi doğrudan etkileneceği gibi, Siirt ilinde ticaretin canlanmasına da neden olacaktır.

10.2. İleri ve Geri Bağlantıları, Etkilenecek Sektörler : Siirt ilinin ürettiği bazı girdiler ve ulaşım sektörü, dericilik sektörünün gelişmesi, nitelikli işgücü yetiştirilmesi gibi ileri geri etkileri olacaktır.

10.3.Sosyal Etki (Beşeri Sermayenin Gelişimine Katkısı, Diğer)

Yöre halkının gelir seviyesini artırıcı etkisi olacaktır.

* 1 \$=1 877 000 TL

11. Projenin Organizasyonu: TÜSİAD tarafından desteklenen bir proje olup muhtemelen yatırımcısı tarafından kurulan bir şirket tarafından organize edilecektir.

12. Proje Durum Analizi:

12.1. Projenin Güçlü Tarafları

K.Ö.Y. Teşvikleri

İşgücü Maliyeti

Yerel İdarenin ve halkın desteği

12.2. Projenin Zayıf Tarafları

Pazara uzaklık

Kalifiye eleman eksikliği

12.3. Projenin Kısıtları

Hammadde temininde güçlükler

Ekonomik Krizler

12.4. Projenin Fırsatları

İhracat imkanı

Yan sanayinin gelişmesi

13. Projenin Mantıksal Çerçevesi:

	Nesnel Olarak Doğrulanabilir Göstergeler	Doğrulama Kaynakları	Varsayımlar
Genel Amaçlar İl'de yerel kaynakları kullanarak istihdam ve gelir artışı sağlamak	220 Kişi istihdam edildi,	İşletme Raporları	
Hedefler 1-Kurulacak olan ayakkabı üretim tesisinin tam kapasitede çalıştırılması 2-Halkın gelir düzeyinde artış	Üretim Miktarı, İl ticaret hacminde artış, Mevduat artışı,	Raporlar Ulusal İstatistikler	Pazarlamada sorun yaşanmaması, Yatırım ve İş. Döneminde kredi temin edilmesi
Çıktılar 1-Eğitilmiş işgücü sağlandı 2-Yan sanayi gelişti, 3. İl sanayi üretimi ve katma değerinin yükseldi	<ul style="list-style-type: none"> Mevcut personelin tamamına eğitim verildi Dericilik sektörü ile ilgili 1 işletme açıldı,	<ul style="list-style-type: none"> İşletme Raporları, Sanayi Bakanlığı Raporları,	
Faaliyetler 1-Gerekli finansman sağlandı, işletme kuruldu, 2-İş gücü eğitimleri yapıldı.			

14. Sonuç: Projenin uygulanması ile 220 kişiye iş olanağı sağlanacak, deri sanayi nedeniyle hayvancılık gelişecek, il'de atıl durumda olan yem fabrikaları çalışır hale gelecektir. Sonuç itibariyle bu yatırımın yatay ve dikey gelişmeye etkileri olacaktır.

XIV. BATMAN ve SİİRT MADEN KAYNAKLARI ÖN DEĞERLENDİRME RAPORU (ÜÇ TEMEL SEKTÖR)

I. Batman ve Siirt'te bulunan Jeotermal Kaynakları

Batman:

- Jeotermal Merkezi Isıtma (Batman konutların ve işyerlerinin ısıtılması ve sıcak su ihtiyacının karşılanması)
- Termal Turizm (termal tesis, kaplıca tedavi merkezleri) termal tesis ısıtması,
- Sera Isıtması
- Balık Yetiştiriciliği

Batman-Sason karayolu üzerinde Kozluk ilçesi, Taşlıdere köyü, Durustan mevkiinde petrol arama amaçlı açılmış, **85 °C 25 l/s** debide bir jeotermal üretim kuyusu mevcuttur.

Jeotermal kaynağın şehir ısıtması, sera ısıtması, balıkçılık, termal tesis gibi çok entegre kullanılması cazip olmaktadır. Mevcut jeotermal kuyu kullanılarak 120 yataklı bir termal tedavi merkezinin; komple projesi (mimari, mevzii imar, Betonarme, Peyzaj, Elektrik, Statik, Jeotermal Isıtma ve Dağıtım projesi) 2001 yılında yapılmış olup tesisin inşaatı devam etmektedir.

Ancak yukarda değinilen diğer kullanım alanlarının örneğin konut ısıtmasında jeotermal kaynağın kullanımının ekonomik olup olmadığı ve toplam yatırım tutarının ne olduğu konusunda detaylı maliyet analizlerinin yapılması gerekmektedir.

Siirt:

A: Hista Çermik Jeotermal Alanı: (Kaynak sıcaklığı; 67 °C , 7 l/s)

- Termal Turizm (termal tesis, kaplıca tedavi merkezleri) ve termal tesis ısıtması
- Sera Isıtması
- Balık Yetiştiriciliği

Bugünkü maliyet hesaplarına göre 120 yataklı bir termal tesis maliyeti kür merkezi ve rekreasyon alanları ile birlikte yaklaşık 1.500.000 USD' a ulaşmaktadır. Kür merkezinin ne tür aktiviteleri içereceği suyun

kimyasal özellikleri yanında pazarın ne tür bir tedavi istediğine de bağlı olacağından maliyetler buna göre değişecektir.

B: Billoris Jeotermal Alanı: (Kaynak sıcaklığı 33-35 °C , debi 179 l/s)

Siirt'e 17 km mesafede bulunan Botan Çayı kenarında,

- Termal Turizm (termal tesis, kaplıca tedavi merkezleri) ve termal tesis ısıtması
- Balık Yetiştiriciliği

II. Siirt Madenköy Bakır Yatakları

Siirt-Şirvan yolundan ulaşım sağlanmaktadır. Son derece zengin yataklar bulunmaktadır (Tenör: 2.22 Cu, 27.38 S, 0,60 Zn) Bu yataklarla ilgili olarak 8.inci Beş Yıllık Plan Madencilik Özel İhtisas Komisyonu Raporunda "Etüd çalışmaları süren Eti Holding A.Ş. nin Siirt Madenköy yataklarının özelleştirilerek yatırım yapılmasına karar verilmesi halinde, madencilik ve cevher zenginleştirme alanlarında yeni kapasite ilavesi söz konusu olabilecektir" denilmektedir.

III. Batman İli Alçıtaşı Yatakları

Diyarbakır-Batman- Siirt kaarayolu saahalarının içinden geçen alçıtaşı yatakları Kurtalan Çimento Sanayi A:Ş tarafından işletilmektedir. Siirt ilinde bulunan iki adet alçıtaşı fabrikası ise faaliyetini durdurmuştur. Öncelikle bu iki fabrikanın faal hale getirilmesi gerekmektedir.